

Slavų grėsmė Lietuvai per 500 metų

Šiurpiai susiaurėjo lietuvių tautos žemė: atimta dideli etnografiniai plotai rytuose, pietuose ir vakaruose. Per 500 metų pasibaisėtinai apūripo gyvybinė lytis, ant kurios plaukia istorijoje mūsų tauta. Aplink 20 a. Lietuvą — lietuvių kapinynai. Kokia Lietuva buvo — ir kokiai ji šiandien bepalikus!

Ir kuo daugiau įsigilini, tuo vis aiškiau matai šią niūrią tiesą: slavai yra pagrindinė lietuvių tautai grėsmė ir visų svarbiausioji problema. Jie šimtmetis po šimtmečio tirpdė lietuvių tautą ir jos teritorinę erdvę. Lietuvių ir slavų santykio problema tebekėlė didelio rūpesčio net ir nepriklausomoje Lietuvoje. Šios problemos bei grėsmės akivaizdoje rutuliuosis ir mūsų tautos ateitis.

Slavai vis kėsinosi ir tebesiekia į lietuvių žemę, arba plotą: per okupaciją ir kolonizaciją. Slavai buvo ir tebėra didžiai pavojingi lietuvių kalbai bei tautybei: lietuvių nutautinimas lenkiant ir rusinant. Slavai prievartingai bei paniekinamai slopino ir tebeslopiną lietuvių dvasią bei kultūrą. Slavai naikino ir tebenaikina lietuvių fizinę gyvybę: išplėsdami pragyvenimo reikmenis, persekidami, kalindami, žudydami, vergais bei katorgininkais išgabendami (Būdinga, kad jau visų ankstyviausiam istorijos šaltinyje — Nestoro metraštyje — „Poviestj“ — užrašyta, jog „rusams duoklė moka“ Lietuva ir Neroma, tai yra lietuvių aukštaitiai ir žemaitiai. Iš to pat metraščio žinome ir pirmąjį istorinį Lietuvos užpuolimą grobti bei žudyti: tai slavai, žiaurūs Jaroslavo vedami 1040 m.)

Tautos plotas, kraujas ir kultūra yra tautos išilika, o bei išlikimo pagrindinė bazė ir laikas. Gyvenamojo ploto ir kraujo praradimas — mūsų likiminė problema. Pagal lenkų prof. Konradą Jadzewskį, I a. pr. Kr. baltų ir slavų plotai buvo lygūs. Šiandien — po 2,000 metų — tiek plotu, tiek ir gyventojų skaičiumi slavai jau šimtą kartų didesni.

Pavojus, kokio dar niekad nėra buvę

Rusų pasikėsinimo prieš lietuvių tautą šiurpulingumas bene ryškiausiai matomas pro Tvankstę, arba Karaliaučių.

Tvankstė — sembų gyvenvietė Priegliaus (Skaros) žiotyse: 13 a. pirmojoje pusėje šis miestelis buvo Prūsos bemaž vidurys. Kryžiuočiai Tvankstėje pastatė pilį ir pavadinė ją Koenigsberg. Šis vokiškas vardas laikui bėgant įsigyveno ir išstūmė senąjį Tvankstės vardą. Vietiniai gyventojai užkariautojų pirmąjį vardą sulietuvino savai — Karaliaučius.

Iki 18 a. Karaliaučius buvo Prūsijos kultūrinis lietuvių centras. Intensyvi vokiečių kolonizacija (ypač po didžiojo maro) ir prievartinis vokiečių nimas pagaliau palaužė Karaliaučiuje lietuvių: jos kultūrinis centras buvo nutumtas į rytinės provincijos miestą — Tilžę.

Po antrojo pasaulinio karo iki 1947 m. kai kuriuose rusų raštuose Karaliaučiaus sritis dar laikyta Lietuvos dalimi. Karaliaučiaus-Tilžės srityje iki rusų okupacijos buvo daugiau negu 1,000,000 gyv.: nemaža dalis — lietuvių kilmės. Visoje srityje nebuvo nė vieno rusiško valsčiaus, net nė vienos rusiškos gyvenvietės. Joks mokslininkas ar keliautojas (net joks rusas mokslininkas ar keliautojas) iki antrojo pasaulinio karo nieko nekalbėjo apie ką nors rusiško Karaliaučiaus srityje. Jokio pagrindo rusams ten nėra nei iš žiliausios praeities, kiek ją archeologija pažįsta. Karaliaučiaus-Tilžės žemė tegali priklausyti lietuviams, kaip teisėtai paveldėjimas.

Ir vis dėlto, 1947 m. rusai atvirai ir oficialiai pradėjo Karaliaučiaus sritį laikyti jau Rusijos dalimi. Jų enciklopedijoje vadinamoji „Kalininograd“ sritis jau bemaž vienas iš seniausių rusiškų kraštų. Iš Karaliaučiaus srities rusai iškėlė visus rastuosius gyventojus: tiek vokiečius, tiek ir lietuvius. Išremtųjų vieton labai skubėdami atgabeno daugiau negu 500,000 rusų kolonistų. Visus rastuosius vietovardžius (lietuviškus ir vokiškus) pakeitė rusiškais. (Kokia tai brutali ir soviništinė rusifikacija bei kolonizacija!)

Taip Lietuva yra atsidūrusi smauglio kilpoj: pavojus iš tikrųjų yra daug šurpesnis, negu ji mūsų tautą spėjo suvokti ir įsivaizduoti. Tai ypač dramatiška atsimintis, kad 13 a. pradžioje Maskva dar tebuvo tik nežymus kaimas su pilaite suomiškose (meriečių kilties) žemėse prie Maskvos upės.

(Aidai, 1962 m. Nr. 8)

You can have CONFIDENCE

Today's record-breaking research will result in whole new industries, millions of new jobs... more opportunities for all. The long-range trend of the economy is UPI!

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

“NAUJO MENO” IŠPŪDŽIAI

Atėjo metai, atėjo dienos: Keisti paveiksai apdanko sienas; Keisti paveiksai aptemdo spaudą... Žiūri tu, žmogus — ir siela rauda...

Sako: senovė raistų beždžionės, Sutobulėje, virtę į žmones. Dabar kitoki laikai atėjo — Dabar jau žmonės subezdžionėja...

Vaje, tu mano brangus brolyti! Dievai ir žmonės taip sukraipyti!.. Kaklai — per mastą; nosys — per pėdą... Bežiūrinėjant apmaudas ėda...

Bažnyčios skriauznos, kulnuoti kryžiai!.. Kilkit iš kapo senovės vyžiai! Aure, kaip jūs ainiai mokyti, Akis užmerkę moka taškyti...

Nekaltą drobę taip nudabina, Kaip pulkas vištų kieme mėšlyną... Paskui tą „meną“ parodoj stato: Žiūri, bet akys nieko nemato...

Šlieji prie sienos, statai ant stalo — Stebi iš šono, žvalgai iš galo; Nėra nei skonio, vaizdo, nei saiko: Prikeverzota, kaip paiko vaiko...

Žiūri į vieną, kitą, ir trečią: Papurtai galvą — net šiurpas krečia!.. Trinta, taškyta, tepta, terliota — Matai kūrybą neblaivo proto...

Mokykloj laikas veltui eikvota: Tokią pat daile sukurtų šluota... Tingūs nemokšos, tai dailininkai! Dailės pasaulį blogi dalykai...

Ak, buvo dienos, kai nemokyti Pilkasermėgiai mokės rašyti; Jie kūrė meną, meną su siela — Ir akiai švelnų, ir širdžiai miela.

Tie artojeliai, tie vargdienėliai, Kurių kočiola, verpstai, smūkeliai — Namai, bažnyčios, vaizdai marškony — Turėjo grožį, turėjo skonį!

Dabar bežiūrint į meną naują, Raugulių bangos atšaldo kraują... Akys ir protas pradeda temti — Turi skubėti... į kampą... ve...

Spalio 12, 1962

Knyga apie gen. Nagių-Nagevičių

Knygą apie gen. gyd. Nagevičiaus gyvenimą ir jo nuveiktus darbus redagavo Dr. Matulionis ir ją išleido vėlionio žmona p. V. Nagevičienė.

Knyga gausokai iliustruota ir malonios išvaizdos. Turinyje sutalpinti įvairių asmenų pasisakymai apie gen. gyd. Nagevičiaus nuveiktus darbus, iš kurių kaip prof. Puzino parašytas rimtoje studijinėje formoje, tuo tarpu kitų tėra tik kompiliacinio pobūdžio ar net panegirika atmiesti straipsniai.

Perskačius knygą susidaro vaizdas, kad gen. gyd. Nagevičius buvo labai darbštus ir veiklus žmogus. Jis visur dirba ir vadovauja — Karo Sanitarijai, Karo Muziejui, Karo Invalidams Šepty Komitetui, Karininkų „Ramovėi“, Jūrinių Sjungai, Gyvuliams Globoti Draugijai, daro archeologinius kasinėjimus, važinėja po užsienius ir t.t. Skaitant knygą taip ir nejučiomis iškyla klausimas ar gen. Nagevičius turėjo magikos galių visur suspėti ir viską naveik-

ti? Arba už jį dirbo kiti, o dabar tik jam priskiriama nuopelnai. Greičiausia yra teisinga antroji versija, nes kiekvienam yra suprantama ir aišku, kad fiziniai neįmanoma knygoje išvardintų darbų vienam asmeniui ne tik atlikti, bet ir jiems net tinkamai vadovauti.

Galia, kad kompiliacijų darvytojais ir panegirikų rašytojai nepasistengė kaip prof. Puzinas rimtai ir reikalingai įsigilinti ir pasistengti knygoje nušviesti reikalus rimtoje studijinėje formoje, kad ne dvelktų pigūs efektai, o būtų sudaryta rimta studijinė medžiaga mūsų praeities tyrinėtojams vadovautis. J. J-tis

Pasivokti link savo draugus per "Naujienas"

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 19, 1963

Naujienu Antroji Dalis

Namučiams pašildyti...

77-ji Amerikos Istorinės S-gos Konvencija

Paskendę tremties gyvenimo smulkmenose ir varguose, dažnai ignoruojame JAV kultūrinę veiklą, nors tasai kultūrinis gyvenimas čia yra labai gyvas ir turtingas. Daugybė įvairių mokslo, visuomenės organizacijų atlieka didelius ir reikšmingus darbus. Tarp jų paminėtina 1962 m. gruodžio mėn. 27-30 dienomis vykusį Conrad Hilton viešbučio patalpose 77-ji Amerikos Istorinės Sąjungos (American Historical Association) metinė konvencija, pritraukusi virš 3,000 istorikų iš JAV ir kitų kraštų.

Gausios paskaitos lietuvių ir lietuvių problemoms pradėdant moderniaisiais istorijos tyrimo metodais, baigiant siaurų specialistų iškeliamais klausimais. Dominavo JAV istorija, bet buvo nemaža referatų iš Europos viduramžių, renesanso, naujųjų amžių istorijos, o ypač apie vidurines ir rytų Europos kraštų problemas ir reiškinius. Ypač daug dėmesio skirta Rusijai, kuriai gal niekad Amerikoje nebuvo tiek domėtasi, kaip dabar. Rytų Europos sekcijos paskaitose nekarta buvo minima ir Lietuva, kaip svarbus faktorius, turėjęs didelės įtakos savo kaimynų politiniam išsivystymui viduramžių pabaigoje. Iš paskaitų vidurinės ir rytų Europos klausimais pažymėtinos šios: Slavai tarp Rytų ir Vakarų (prelegentas — Francis Dvornik, pirmasis katalikų kunigas profesoriaujas Harvardo universitete), Rusijos industrializacija 1890 metų laikotarpyje ir (atskira tema) Vakarų įtaka rusų tikybos bei kultūros istorijai.

Labi įdomus buvo pranešimai tema "Istorikai ir besikeičianti praeities tyrimo technika". Keli referentai atkūrė studijų apie vienos kuzniaus šiu dienų istorikų susiduria ryšium su neišpasakytai gausia istorine medžiaga ir kalbų įvairumu, kuriomis

ji pasirodo. Nei vienas istorikas nepajėgia betarpiškai susipažinti su naujaisiais istorijos domenais dėl literatūros gausumo ir dėl svetimų kalbų nemokėjimo. Jam į pagalbą ateina specialūs institutai, tyrineja naujų metodų galimybes, sugalvoja tobulėnes bibliografijas, racionališnę kortelių sistemą, populizeruoja naujausius technologijos išradimus, fotostatinių nuotraukų, mikrofilmų techniką ir t.t. Jau 6 dideli JAV universitetai turi specialiai istorikams tarnaujančius kompiuterius. Ypač diskutuota pastarųjų praktiškumas — šios mašinos labai brangios, maža kam be prielamos, o mechanizuotas, ypač senesnių laikų dokumentų vertimas sunkiai bepališkimas.

Buvęs Sąjungos pirmininkas Carl Bridenbaugh, savo kalboje gan pesimistiškai įvertino šių dienų istorikų būklę. Mūsų amžiaus pasaulis skęsta materialistinėje pasaulėžiūroje, susidomėjimas dvasiniu gyvenimu mažėja, dirbtina aplinka pakeitė natūralinę žmogų supančią aplinką. Jauoji karta vis mažiau skaito ir tai skaudžiai atsiliepia į suskurdimą vaizduotės, kuri istoriko rekonstrukcijos darbai taip yra reikalinga. Technologinė revoliucija skandina tyrinėtojų medžiagos mārėse. Istorikų nerūksta, bet "vis dar neturime mašinos, kuri sugebėtų šaltinius suvirstinti". Istorikai nebesuvokia tos individo, atskiro žmogaus, asmenybės, reikšmės besirutuliojančiuose įvykiuose, tos jo reikšmės, kurią natūraliai jautė praeities istorikai. Specializacija nuėjo taip siaurais takais, kad šandien turime atskirų studijų apie vienos kurios geležinkelio linijos vienišų metų istoriją ir pan., o apimti visumą, daryti teisingą išvadą, sintetizuoti — darosi vis sunkiau, beveik neį-

Dienų Skeveldros

1
Naujas "Literatūros ir Meno" nr., bet sena — prieš formalizmą, abstrakcionizmą ir iš viso modernizmą — daina. Šisys pasisako pats velnias Nr. 2 (dešinė Nikitos ranka!), t.y. TSKP CK sekretorius Ilijčiov. Jo kalba tuo bent pravarti žinoti, kad po "asmenybės kulto" grovimo skraiste vėl atgaivinama "raganų teismai" — masinis reagavimas į viešnišio kūrėjo darbą. Esą Nikita gaunęs (jei gauna, tai, žiopy, rašyk, ir tai ko greičiau rašyk ir tu!) "įvairių meno inteligentijos grupių atstovų" laiškus, peikiančius "nukrypėlius". Jau pats temos pasirinkimas yra anti... patiškas, k. a. Šterenbergo natūrmortas "Silkė", Vainecovo "Pusryčiai" ir t. t. ir t. t.

2
Pasirodo, formalistai dailininkai jau yra partijos bausti... Stalino režimo įsigalėjimo išvakarėse. Istorija "kartojasi" ar ne?!

3
Ilijčiov prisipažįsta, kad (ir Vakaruos bandoma populiarinti) Solženicyno "Viena Ivano Denisevičiaus diena" pasirodė "su TSKP CK pritarimu". Vadinasi, "revoliucija" Kremliaus šaukšte...

4
Nikita koncentracijų lagerių sistemą apdangstė kitais vardais ir — lyg čigonas ant vogto ("paveldėto") arklio: "I ja-ni ja, i lošad ne moja" (ir aš-ne aš, ir mano kuinas-ne mano).

5
Gal ir turėtum žmogus patikėjimo Solženicynu, jei nežinotum, kad lapkritį CK paskaitoje Nikitos kalba buvo... konfiskuota (CK dauguma išsigando ir suenzūravo). Tai manoma.

6
Pirmininkas tačiau davė ir konstruktyvių nurodymų kaip esamą būklę pataisyti. Pirmoje vietoje jis griežtai reikalavo pakeisti universitetuose pasenusius metodus, kuriais ruošiami būsimieji istorikai taip, kad ateinantį praeities tyrinėtojų karta JAV ir Europoje būtų tinkamai paruošta dirbti tose naujose sąlygose, kurias sukūrė Didysis Perversmas Technologijoje.

7
Greta paskaitų suvažinusių istorikų ypač patraukė vietoje suruosta atskirų knygų leidyklų naujų leidinių paroda. Tikrai, ten pilnai galima buvo įsisamontinti, kiek daug Amerikoje yra rimtos, objektyvios mokslinės ir informacinės literatūros apie Vidurinę ir Rytų Europą, apie Rusijos praeitį ir dabartį.

8
Kūryba už... "kaviarą"...

9
Nikitos neigiamą pažūrą į abstrakcionizmą ir ne-partiškumą mene "respublikiniu" mastu, suprask: kolonijose, arba — okupuotoje Lietuvoje, emė teisinti ir pagrindinti A. Gudaitis-Guzevičius. Tai... buvęs "lietuviškojo" NKVD ministras. Iš jo str. "1963-ųjų metų slenkstyje" verta įsidėmėti (ypač įvairiems "neutralsiesiems", "santykių su kraštu palaikymo" šalininkams ir t.t.) šie A. Gudaicis-Guzevičiaus žodžiai (anot jo, "partijos paskelbtas priesakas"): "mūsų šalyje yra visiška laisvė kovoti už komunizmą. Mūsų šalyje nėra ir negali būti laisvės kovai prieš komunizmą!"

10
M. Sluckis apie Nikitos užsakytą Solženicyno "Ivano Denisevičiaus diena" parašė tiesiog... himną: "Rusų literatūra stiprėja, atsinaujina, drąsėja ir tobulėja tiesiog savaitėmis".

11
Sluckiui ištenka, kad "Denisevičiaus diena" buvo "aukštai "Pravdos" įvertinta".

12
"Revoliucija" už... "kaviarą"!

13
Lygiai prieš trejetą metų, tai pačiai "Literatūrai ir Menui" besigiriantieji, kad "broliškosios rusų tautos architektų deka" pradėdama "daugiaaukščių ir daugiabučių namų statyba, teko rašyti: "plačiau po statybos" — ką dabar rašo J. Valentukonis. Štai ilgesnė ištrauka:

14
Svarbiausioji grandis — gyvenamųjų namų statyba, kartu ir butų projektavimas, — atrodo, yra atitrūkusi ne tik nuo kitų interjero įrengimo grandžių, bet

V. Sruogienė

(Nukelta į 2 pusl.)

Dienu Skeveldros...

(Atkelta iš 1-^o spl.)

ir nuo jo būsimų šeiminių poreikių. Beveik visuotinai pripažįstama, kad dabartinių tipinių stambia-plokščių namų butai blogai išplanuoti. Ir nors baldus stengiamasi kurti, taikant juos mažagabaričiams butams, vis dėlto juose net su tokiais baldais patogiai įsikurti neįmanoma. Kambarių plotas ir plano proporcijos dar leistų sutalpinti reikalingiausius baldus, bet to padaryti neleidžia durys, kurios, einant iš koridoriaus į bendrąjį (valgomąjį-salonėlį) ir į miegamąjį, yra prie pat sienos, ant tos pačios "magistrinės".

Ar bet kuris tėvas nesidžiūtuot išgirdęs savo sūnų šias mintis bedestant. Jis visiškai ir su ramia sąžine galėtų eiti savo prisiminimų rašyti, žinodamas, kad savo vietoje palieka jaunąją kartą pasirodusią rimtai ir sąžiningai juo puoselėtą darbą tęsti. Pažymiu šiuos žodžius ne tuščiai panegyriškai, bet žinodamas, kad šio klausimo kėlėjams reikėjo savarankios ir nepaprastinės drąsos pralaužti mūsų įsienėjusios tvarkos neįvarstomas praeities duris, rakinant jas čia "neleistinai" savikritikos, bei gėdos jausmą apnuoginančiu raktu. Tai matome ir iš vienos dalies ir iš klausimą atsakiusių rodomo "aukšto kuklumo" jausmo,

minės varymą ir kitų alkoholinių gėrimų gaminimą privačiai. Laikraščio pranešimu, vieno (kažkokio Lipeckij) rajono ribose per 9 mėnesius surasta 1200 naminės vartyklų (konfiskuota 526 desitilaciniai aparatai, 1500 litrų pilnai paruošto gėrimo ir 13,000 litrų sufermentuoto brogo).

"Ekonomiškąją Gazeta" praneša, kad varoma ir iš cukraus. Dobrovsko rajone (apie 40.000 gyventojų) per pirmąjį 1962 metų pusmetį parduota cukraus daugiau kaip normaliai, parduota už 34.000 rublių.

"Izvestijos" (žiūr. 1962. 10. 24) skundžiasi, kad sandėliuos pelėja "tarybinės knygos". Per paskutiniuosius 6 metus tekę nurašyti už dešimt milijonų rublių. Vien Rusijos Kultūros ministerija savo sandėliuose turinti makulatūros už 15 milijonų (naujųjų) rublių.

"Izvestijų" žurnalistas gana naiviai klausia: "Kodėl nepelėja įvairių Vakarų autorių vertimai?". J. Cicėnas

Rimto savarankiškumo pažymiai "Metmenyse"

Be mažų išimčių, jaunosios kartos leidžiamam ir redaguojamam "Metmenų" žurnalo V-me numeryje randame Nepriklausomos Lietuvos praeities įvykius nagrinėjantį skyrių. Jame leidžiama pasisakyti mūsų žinioms įvairių profesijų žmonėms vienu ir paprastu klausimu: "Kokio konkretaus nepriklausomos Lietuvos gyvenimo aspekto ar įvykio Jūs asmeniškai labiausiai gėdinatės?" Pačioje žnan-goje, ši klausimų iškėlusieji, teisingai ir visai pagrįstai sa-gomąjį-salonėlį ir į mie-gamąjį, yra prie pat sienos, ant tos pačios "magistra-lės".

"Keliame šiame numeryje nagrinėjamąjį klausimą dar ir todėl, kad paliūdytume — ir pavergtoje Lietuvoje pasilikusiems, — jog tremtyje nekovojamame už gražinimą visko, kas yra buvę, kaip yra buvę. Bet laisvės siekiamie tokios, kad būtų geriau negu bet kada yra buvę. Ir todėl turime reikalo praeities suklydimus kritiškai peržvelgti."

Ar bet kuris tėvas nesidžiūtuot išgirdęs savo sūnų šias mintis bedestant. Jis visiškai ir su ramia sąžine galėtų eiti savo prisiminimų rašyti, žinodamas, kad savo vietoje palieka jaunąją kartą pasirodusią rimtai ir sąžiningai juo puoselėtą darbą tęsti. Pažymiu šiuos žodžius ne tuščiai panegyriškai, bet žinodamas, kad šio klausimo kėlėjams reikėjo savarankios ir nepaprastinės drąsos pralaužti mūsų įsienėjusios tvarkos neįvarstomas praeities duris, rakinant jas čia "neleistinai" savikritikos, bei gėdos jausmą apnuoginančiu raktu. Tai matome ir iš vienos dalies ir iš klausimą atsakiusių rodomo "aukšto kuklumo" jausmo,

minės varymą ir kitų alkoholinių gėrimų gaminimą privačiai. Laikraščio pranešimu, vieno (kažkokio Lipeckij) rajono ribose per 9 mėnesius surasta 1200 naminės vartyklų (konfiskuota 526 desitilaciniai aparatai, 1500 litrų pilnai paruošto gėrimo ir 13,000 litrų sufermentuoto brogo).

"Ekonomiškąją Gazeta" praneša, kad varoma ir iš cukraus. Dobrovsko rajone (apie 40.000 gyventojų) per pirmąjį 1962 metų pusmetį parduota cukraus daugiau kaip normaliai, parduota už 34.000 rublių.

"Izvestijos" (žiūr. 1962. 10. 24) skundžiasi, kad sandėliuose pelėja "tarybinės knygos". Per paskutiniuosius 6 metus tekę nurašyti už dešimt milijonų rublių. Vien Rusijos Kultūros ministerija savo sandėliuose turinti makulatūros už 15 milijonų (naujųjų) rublių.

"Izvestijų" žurnalistas gana naiviai klausia: "Kodėl nepelėja įvairių Vakarų autorių vertimai?". J. Cicėnas

pasilikant neklystančiais, arba klystančiais pateisinančiais ir tuo pačiu save išskiriančiais ir nesigėdijantiems tarpą.

Bet čia, pirmoje eilėje, duosiu keletą ištraukų iš pasisakymų tų, kurie ši klausimą suprato ir jį tiesioginiai atsakė. Del didesnio nuoseklumo nekartosiu pasisakiusių pavardžių, kurias kiekvienas lengvai galės surasti Metme-nų 5-me numeryje, 78,80-84 puslapiuose.

"Nesmagu darosi, kai sve-timtautis, šiek tiek domėjis-sis ano meto Europos politi-ka, tau primena, kad ir Lietu-va vienu metu buvo pasida-vusi diktatūrų manijai ir tu-rėjo savo diktatoriuką: tai vi-šiška! neatatinka tavo perša-nu skandinaviško tipo krašto vaizdą. (81 psl.)

Kai "Krašte augo oportuniz-mas ir nepaprastai spartus "ponėjimas". Pamišti buvo demokratiškumo principai, kuriais mūsų valstybė kūrėsi; augo karjerizmas, troškimas bet kuriais būdais kuo greičiau praturtėti, kitą išnaudo-ti, ...augo šovinizmas, neto-lerantingumas." (80 psl.)

"Ir dabar nesitveriu, prisi-mindamas 1926 m. gruodžio 17 d. perversmą bei jo moty-vus. Asmeninės ambicijos, grupinių interesų ir partinio egoizmo padiktuotas "žygis" kurtas vadistinis režimas de-moralizavo tautą ir ėmė iš jos galimybę laisvai ir sava-rankiškai tarpti!" (81 psl.)

"Štai lietuvis karys pakyla prieš Lietuvą, kurią jis nepri-klausomybės kovų metu gynė. Kažkas bausis. Kažkur net-varka. Ir pasislėpus nakčia. Eilinis karys — įsakytas. Bet su kuo susidėjo dalis karinin-kių? Ko siekia tikrieji smur-tininkai?! Išvaikė ne seimą, bet tautos valią. Pažeidė ne demokratinę kairę, bet patį Nepriklausomybės Aktą. Kons-tituciją. Demokratinių disku-sijų laisvę. Teisę rūpintis valstybe."

"Po gruodžio 17-tosios net-ruko suskilti Vilniaus krašto lietuvių vienybė ir susiklau-symas. Kiemo naudai? Ejo lū-žis per visus užsienio lietu-vius. O tėvyne? Tauragės su-kilimas. Voldemarninkų ban-dymas sukilti prieš tautinink-us. Spaustuvų sprogdinimai. Suvalkiečių artojų maistas... Po gruodžio 17-tosios kilo rei-kalas keliems tūkstančiams tautiečių pastogės, duonos, o visų pirma laisvės ieškoti sve-tur, net priešiškos Lenkijos okupuotame krašte." (82 psl.)

"Vadinamieji "saugumo" organai išaugo į baisią istai-gą, kuri demoralizavo visą tautą. Pats principas nepasi-tikėti piliečiais sudarė kiekvie-nam doram lietuviui nesau-"

gumo pajautimą, įžeidavo nuoširdžius patrijotus. Geros algos šnipams privedė prie to-kio reiškinio, kurį geriausiai iliustruoja tikras gyvenimo pavyzdys. Okrininko sūnus, baigęs keturklasę, sako: "ei-sių į kunigų seminariją, arba į saugumą: čia ir čia dirbti nereikia, o gyvenimas geras, žmonės gerbia ir bijo." Tokie patrijotai, kaip Steponas Kai-rys, Vincas Krėvė, Balys Sruoga ir kt. buvo apstatyti šnipais — šnipais, kurie buvo apnokami ir kurie čia pat ap-sisukę nuėjo tarnauti Hit-lerui ir Stalinui... savo žmo-nes į pražūtį vesdami." (83 psl.)

"Atsirado Varnių ir panašią internavimo stovyklų, kurias paskui imta kituose kraštuose vadinti kacetais. Jos buvo įsteigtos Smetonai ėmus val-dyti... Man nacionalizmas be laisvės yra gėda, kad ir lie-tuviškiausiai kalbas". (82 psl.)

"Čkinėje srityje buvo ten-dencijos užmiršti, kad Lietu-va iš esmės buvo ūkininkų sa-lis, Latvija ir Estija tuo atž-vilgiu vedė tiklesnę politiką. Gėdingiausias faktas laikau keturių suvalkiečių, vad. strei-ko dalyvių, nubaudimą mir-ties bausme. Sava valaužia ge-rokai susikompromitavo, leis-dama pirmam valstybės pre-zidentui susitepti savo žmonių kraują... parodant, kad ir sa-va valdžia savims žmonėms gali būti žiauri ir neteisinga." (83 psl.)

"Kariuomenėi užlaikyti iš laidos buvo neproporcingos ir neatitiko realiam reikalui. Ta-čiau, karininkija social už-laikant, pavyko išvengti daž-nų, kariuomenės vadovaujan-čių valdžios pasikeičimų, kaip tai esti ispaniškose Amerikos respublikose." (83 psl.)

Bet — "Nykiausias nepri-klausomosios Lietuvos gyve-nimo įvykis buvo nesipriešini-mas Sov. Sąjungos agresijai 1939-1940 m. Iš esmės tai bu-vo nepriklausomybės išdavim-as."

"Nesipriešinimas raudona-jai okupacijai (1) susilpnino lietuvių tautos prestižą kitų tautų akyse, (2) davė Krem-liui patogų argumentą, kad lietuvių tauta išskėstomis ran-komis sutiko "išvaduotojus", ir (3) pažeidė jaunosios kar-tos patriotinių jausmų ir he-roiškumo auklėjimą." (84 psl.)

Tai tiek iš pasisakymų čia išskelti klausimai. Norėdami susidaryti pilnesnį vaizdą, kiekvienas ras jį pačiuose Metmenyse. Aš tikiu, kad kiekvienas galvojančias lietuvis yra kartu su čia pasisakiusiais, kaip ir su ši klausimų iškėlusiais. Pastarieji teisingai pas-tebė, sakydami: kriti uofame kai reikia istorinio išigumo, atsikuriant tos tikrovės vaiz-dą, atautą ne vi šviesio-mis gijomis, bet — didžiant ir blogio elementu — ip mū-su stuktas vaizdą tikų pa-naušus iliuzijai.

— Bet štai yra ir patroji pu-sė atsiliepusiųjų į šį sđinan-tį klausimą. Šie — išaisiais, (Nukelta į 3 psl.)

TARP P. AMERIKOS... (Tęsinys iš 11-to psl.)

jūros krantų, ir per dešimt uo-lakčių žemyne jų neužtiksi (bent aš niekuomet jų nema-čiau). Tai yra labai blauriai at-rodas, purvinai tamsios spalvos, bukas ir liurbis padarėlis.

Paprastas algis visai suaugu-sios tų drieklių bus apie uolak-tis, bet atsilinka jų net ir arti ketverto pėdų ilgio. Jų uodegos yra siauros, tarsi suplotos iš šalių, ir visų keturių kojų pirš-tai yra iš dalies plėvėti, ir kar-tais tos uodegos matyti per dve-jetą šimtų žingsnių, bėplaukiu-jant joms pakraščiais. Tačiau keista pasakyti, kad pabaidytos jos neneria tolyn į jūros gelmę, bet skuba į krantą. Todėl jos lengva yra išvaryti į kurią nors įsikūsių į jūrą uolą, kur jos būdamos, leisvis veikiau nutver-ti už uodegos, negu šoks į van-denį. Jos, atrodo, neturi jokio palinkimo kasti, tik labai nu-gandintos trykštelia po lašą to-kio skystimo iš savo šnipščių.

Keletą kartų aš mėginadavu numest jas kaip galint toliau į gilią balą, likusią, nuėjus ban-goms, pačiame jūros krašte, bet jos visumet sugrįždavo tiesu-mų į tą patį daiktą, iš kurio aš jas mesdavau. Jos plaukioda-vo vandeny netoli gana grakš-čiai ir vikriai ir kai kada pasi-veidėdavo sau kojomis kur prie nelygios žemės. Kartais prie-damos prie krašto, bet dar bū-damos po vandeniu, mėgindavo pasislėpti jūros želmenyse arba duburiuose. Kaip numan-davo, kad pavojus jau perėjęs, vėl išlipdavo iš vandens ir už-šliauždavo ant sausos uolos. Aš po kelis kartus pagavau vieną iš tos pačios drieklės, užvaryda-mas ją ant aukštesnės uolos ir, nors ji gali gerai plaukti ir nar-dyt, tačiau nieku būdu nesilei-do įšokdint į vandenį, ir kiek kartų aš jas įmesdavau, tiek kartų jos tuo pat keliu sugrįž-davo iš vandens atgal į krantą. Šis jų buklumas išaiškinamas, tur būt, tuo, kad jos neturi prie-šų žemyne, jūroj tuo tarpu leng-vai patenka į nasrus rykliams, kurių čia labai gausu. No, tu, tur būt, išsidirbęs ir įgimtas jų omuo, kad krantas ir sausuma yra jų apsiginamoji vieta, o jūra — pavojaus, ir todėl jos, pajutusias kokį pavojų, tuojau eina į krantą.

Dabar eisime prie sausumos drieklių tos pat veislės. Tos yra apvalia uodega ir neplėvėtais kojų tarpupirščiais. Kitos tų drieklių rūšys gyvena aukštose drėgnose salų dalyse, bet dau-giausia jų yra dykuose plotuo-se netoli kranto. Kiek jų ten yra, seksis suprasti iš šio vieno davinio, kad vieną kartą, įsima-nę pernaktot tose dykynėse, vėžliai išauga neapsakomai di-deli: vienas anglas Lawsons, tos salos vicegubernatoris mums pasakojo, kad jis matęs tokių didelių tų vėžlių, jog reikėję sešiu ir net aštuonių vyrų jiems pakelti, ir kad kiti jų davę apie du šimtus svarų (5 pūdus) mė-sos. Tokio didumo pasiekia tik vieno šono. Viena pirmagaline koja drasko žemę ir meta prie

pasturgalinės kojos, kuri yra taip paguldyta, jog lengvai gali išversti iškastąją žemę iš urvo. Pavargus vienai pusei, jos atsuka antrąją ir taip kasa ligi galo. Aš žiūrėjau į vieną drieklę, kasant urvą, ilgą laiką, kol ji įsikasė ligi pusės. Tuomet aš priėjau artyn ir, nučiuopęs už uodegos, ištraukiau laukan. Tai ją labai nustebino, ji greitai atsi-suko pažūrėti, kas čia darosi, ir spoksodama man į akis, tarsi klausė: „kam traukie mane už uodegos, ir ko norėjai?"

Jos ėdrinėja dieną ir nuo sa-vo urvų toli nenuėina. Pabukš-tintos jos šarpiai skuba į savo urvą. Itampiai žiūrint į jas, jos pradeda raityti savo uodegą, pasikelia ant pirmagalinių ko-jų, kilnoja savo galvą ir ma-tyti stengiasi pasirodyti labai baipsis; bet tryptelk tik į žemę — tai uodega tuojau išsitauso, ir ji puola kiek tik gali šliaužti šalin. Aš kitada dažnai matyda-vau, kaip mažosios musėdos driekčiukės, laukdamos savo grobinio, taip pat kilnodavo sa-vo galvą. Bet kam jos tai dary-vo — nežinau. Pagavus ši dičkė drieklė ir ėmus mušti laz-da, ji labai kanda, bet aš kiek kartų šiaip pagavau ją už uo-degos, tačiau ji man nė karto neįneikando ir net nemėgino kasti. Pagavus dvi tokios drieklės ir paguldžius greta ant žemės, jod-vi pradeda kautis ir kandžioja taip kita kita, kad net kraujas pasirodo. Čia ir mažos paukšty-tės žino, kokios nepavojingos yra tos drieklės. Kartą man te-ko matyti, kaip tokis tų kraštų storasnapis dagilukas lesė kak-taus krūmo lambus (tokia bela-pė, storamėsė, dygliuota žolė) iš vienos pusės, o ta drieklė ėdė iš antrosios. Paskui paukštytė, visai nieko nepaisydama, strak-telėjo drieklę ant nagaro.

Aš perskrodžiau keleto nuga-labintų tų drieklių vidurius ir jose teradau augalų pluoštų ir įvairių lapų, ypatingai vikme-džio. Vikmedžio lapų jos gau-na įšliauždamos į žemę išaugą vikmeduką, kuris čia auga. Ir labai dažnai vaikščiojant saloje galima matyti, kaip tos driek-lės, įsilipusios keletą pėdų nuo žemės į tokius medukus ir gu-lėdamos ant šakos, ramiai sau raško lapus.

VEŽLIAI

Galio Salos (netoli Gilės krantų) giriose yra daug šernų ir laukinių ūkų, bet svarbiausias gyventojų maistas yra vėžliai. Jų skaičius nūn yra jau suma-žėjęs, bet vietiniai gyventojai dar ir dabar, pamedžioję dveitą dieną, pasigamina sau maisto visai savaitei. Pasakojama, kad seniau vienas laivas išsivežęs septynis šimtus tų vėžlių ir ki-tas nesena — du šimtu. Tie vėžliai išauga neapsakomai di-deli: vienas anglas Lawsons, tos salos vicegubernatoris mums pasakojo, kad jis matęs tokių didelių tų vėžlių, jog reikėję sešiu ir net aštuonių vyrų jiems pakelti, ir kad kiti jų davę apie du šimtus svarų (5 pūdus) mė-sos. Tokio didumo pasiekia tik vieno šono. Viena pirmagaline koja drasko žemę ir meta prie

lengva pažinti iš uodegos: jo uodega yra daug ilgesnė už pa-telės. Tie vėžliai gyvena vidury salos, kur nėra vandens arba ir sausose kitų salų žemumose. Minta daugiausia sultinguoju kaktu.

Tačiau jie yra labai godūs vandens ir sugeria jo labai daug, besivartydami po dumblą.

Didžiosiose salose yra šalti-nių, esančių paprastai jų vidu-rinėse, aukštesiose dalyse. Todel vėžliai, ištroškę gerti, turi atlikti ilgą kelionę iš žemumų į aukš-tumas, ir nuo šaltinių čia todel eina į visas puses išsisaikoję, ge-rai praminti, platus vėžlių ta-akai ligi pat pajūrio. Ispanai sek-dami tais takais susirasdavo ge-riamojo vandens. Čalamo sala-se aš patyriau, kaip tie gyvi daiktai stropiai keliauja į ver-denes kasdien jiems žinomis, vienas, vis tais pačiais takais, atsigerti. Idomus reginys buvo užtikus tų padarų prie verdens: vien išlįsę kaklus skubėjo prie vandens, kiti tingiai keliavo at-gal jau lig solies prisigėrę. Pri-ėjęs gerti, vėžlys įkiša visą gal-vą su akimis į vandenį ir visa burna, dideliais gurkšniais strau-bia vandenį — ryja, kaip sako, prarydamas apie 10 gurkšnių per minutę. Gyventojai pasa-koja, kad vėžlys išbuvas prie verdens tris, keturias dienas, o paskui vėl grįžtas į žemumas. Kaip dažnai lankosi į verdens tie vėžliai, gyventojai tikrai nežino. Tai tur būt pareina nuo to, kuriuo maistu vėžliai maiti-nasi. Yra žinoma taip pat, kad vėžliai gali gyventi net tokiose salose, kur nėra kito vandens, kaip tik to, kur prilyja. Aš ti-kiu, jog tai yra tikras faktas, kad varlės turi tam tikras van-dens garankštes viduriuose, ku-rios palaiko reikiamą gyviui drėgnumo. Tas pat rodos yra ir vėžliams. Vėžliai, eidami į vieną kurią vietą, eina be ato-lyddžio dieną ir naktį ir pasie-kia ją daug veikiau, nei mano-ma. Gyventojai pasakoja, kad jų paženklintieji kiti vėžliai nu-eidavę per dvi, tris dienas apie dvyliką varstų.

Aš sekiau vieną didelį vėžlį ir jis nuėjo 60 uolakčių per 10 minučių, tai yra tris šimtus še-siasdešimt uolakčių per valan-dą arba šešis varstus per dieną.

mažai testuodamas pasiganyti. Jie apie tą laiką (tai buvo spalio mėnuo) dėjo kiaušinius. Minkštame smėlyje patelė pa-dėdavo juos į krūvą ir apžarsty-davo su žemėmis, o uolotuose dėdavo nežarstę į kiekvieną plyšį, kurį tik surasdavo. Daug jaunų vėžlių, vos išsikalusių iš kiaušinių patenka į nasrus va-dinamiesiems vėžlių vanagams. O senieji galą gauna nuo ko-kių nelaimingų atsitikimų, pa-vyzdžiui, nukritę nuo skardžių, ir panašiai. Tačiau gyventojai man pasakojo, kad jiems nie-kaad netekę užėti negyvų vėž-lių, padvėsusių be matomos, aiškios priežasties.

Gyventojai mano, kad tie vė-žliai esą visai kurti, nes jie ne-girdį visai arti ateinančio žmo-gaus iš užpakalio. Aš visumet turėjau daug juoko, kai aš visai arti prieidavau prie ramiai be-siganančio to gyvio ir, lig tik smarkiai švilpteldavau, staiga jis įtraukdavo po kiautu galvą ir kojas ir žnekteldavo sunkiai į žemę, ir negyvas. Dažnai aš už-sistodavau jiems ant nugaros, smarkiai suduodavau per pas-trųgalinę kiauto dalį, ir jie išsi-taisydavo ir pradėdavo vėžlioti, bet nusilaukį jiems ant nuga-ros visai nesekęs, tad ir neteko dykai pajodyti vėžliu.

Pagauti tas vėžlys nelengva: nepakanka jas apverstį aukštie-ninkai, kaip jūros vėžlys, nes šisai veikiai atsiverčia ir vėl at-sistoja ant kojų.

(Bus daugiau)

GRADINSKAS ŽEMA KAINA 1963 M. TELEVIZIJOMS TV • RADIJAI • FONOGRAFI MAGNETOFONAI • PLOKŠTELĖS I G Television Co., 2512 W 47 St. Parduodam • Taisom • Sekm. užd.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

DONALD PETKUS ANTHONY PETKUS A. PETKUS & SŪNUS NAUJA KOPLYČIA MARQUETTE FUNERAL HOME 2533 West 71st Street (Maplewood gatvės kampas) GRovehill 6-2345 TOWNhall 3-2108 Pilnas laidotuvių aptarnavimas, įskaitant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom kopyčiom, yra nuo \$375.00; \$430.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$975.00; \$900.00 ir dau-giau. Karstą galima pasirinkti kopyčioje. GRAŽIOS INDIVIDUALINĖS KOPLYČIOS MASINOMS PASTATYTI AIKSTĖ Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų. 11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 19, 1963

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

LIŪDNIAUSIA PARODA

Nuosmūkis iki dugno

Dabar vykstanti Chicagos Meno Institute vadinama 66-ji Amerikos dailininkų paroda, yra pirmoji tokia, kuri parodo, prie kokio bankroto prieita ir koks vulgarizmas randa vietos garbingoje meno institucijoje. Kuratorius James Speyer šią parodą pavadino "Directions in Contemporary Art", nesuteikdamas Amerikos dailininkams progos išsiti savo eksponatus jūry komisijai, bet pasiskolindamas iš privačių galerijų, lyg tiktai jos turėtų pačius naujus ir moderniškausius menininkų darbus. Išstatyta 47 autorių 89 darbai. Direktorių pašalinęs "visas kitas" meno sroves dėl to, kad jos nesimaišytų su pačia "geriausia" atranka.

Mes nesame dvasiniai impotentai, kad negalėtume atskirti meno nuo žonglieriavimo ir šokiruotojų triukų. Liūdna, kad kasmet vis giliau smunkama į badūgnę. Ir dabar dar malonu prisiminti seniau buvusias visos Amerikos dailininkų parodas, kurios buvo organizuojamos demokratinio būdu, ieškant naujų talentų. Dabar radikaliosios dailės avangardo autokratai nekieria dėmesio į tai, kad parodas žmonės lanko, kurie ieško estetinės egzaltacijos. Dabartinės parodos virsta tiktai erzinančiais įvykiais. Žiūrovas, atėjęs į galeriją, nustemba, pamatęs lyg cirkų — išsismigėlių pavidalus, manekenus, juodai nudažytas lentas su tūkstančio dolerių premija, (žiūr. nuotrauką), balčių krūvas ir dar banalesnių gaminių. Realūs daiktai su-lynuoti, sumaitoti, suvulginti. Yra pora būdelių, kuriose pritūpdyta iš plastikos padarytų manekenių, tariamai "pusryčiauja". Balvonai šlykščiais dažais aptepti, — žiūrovą blogai nuteikia. Kitų vietoj nudažytos merginų blaudzos, burleskų "striptyzerių" pozose. Dar vienas "šedevras" dėmesio nevertas, tai iš kažkokio žurnalo iškirpta spalvota nuogos merginos nuotrauka ir priklijuota. Ta nuotrauka apsukta plaukais, apkarstyta kojineis ir skudurais... Siūlosi mintis: ar sveiko proto darbas?

Prie vienos lentos yra prikalinėta lopais dažytos skardos gabalų. Šitokia meninės ekspresijos forma neturi nei materialinės, nei estinės vertės. Čia jau etikos ir dorovės reikalas, kurio šiuo tarpu nekelsime. Prieš kiek laiko buvęs popu-

liarus abstraktinis ekspresionizmas pastumtas į šalį. Pop Art neseniai atsiradusi "srovė" pademonstruoja lyg milijonų lenktynes — dirbk, kaip nori — kaip išėis, taip bus gerai... Chicago Daily News meno kritikas Franz Schulze, rašydamas apie šią parodą vienoje vietoje pastebi: "The American Exhibition teams with those Bold Expressive statements that Mirror Our Fast and Nervous Age. This much we may be sure of. But we may be less certain how many objects displayed there are genuinely art works, still less how many are good art works, and least of all, how many great artists are present".

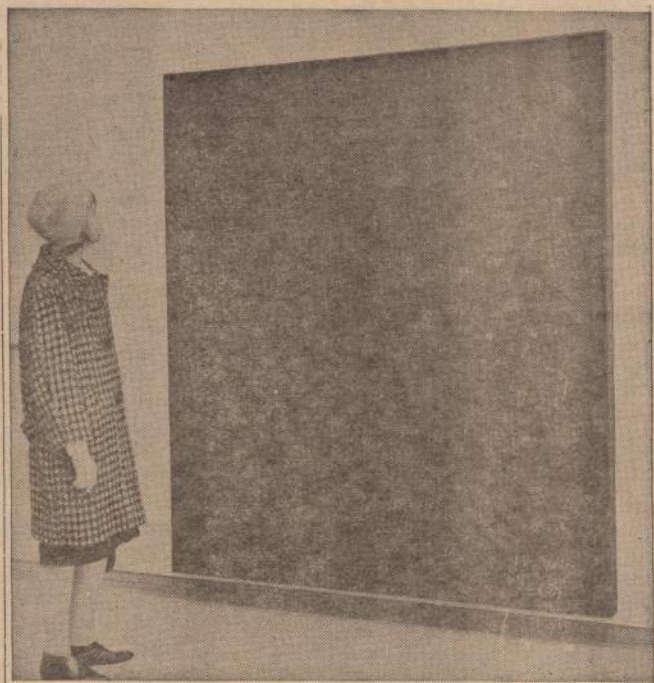
Toliau jis daro išvadą, kad žiūrovų netikrumas ir tolerancija turi ribas. Jeigu menas turi teikti mums malonumą, tai toks menas, kuris klaidina arba pats menas klaidingas, tegali juo gerėtis tik tai pusiau apsvaigęs elitas, o jeigu prasiblaivys toks elitas, tai reikalas atrodys kitaip.

Iš senųjų virtuozų tiktai senis Calder ir lenkas Roszak dar egzistuoja. Nėra Ivano Albright, kūrėbingiausio ir originaliausio Amerikos dailininko. Wilem de Kuning, likęs tiktai šešėlis iš to, kas buvo. Trys jo darbai labai menki. Yra pora ir tikrai gerų kūrinių, atseit: Richard Dieben-corn peizažas ir ultrarealistiniai Walter Murch trys kūriniai, James Rosenquist, laimėjęs \$1,000 premiją už "daiktų derinį", — milžiniško didumo paveikslas, priklausantis kažkokiam savininkui Italijoje. Visos premijos po tūkstančių dolerių. Tiktai Hans Hofmann laimėjo \$2,000 premiją už geometrinį abstraktą, — geltonas-raudonas koloritas. Witkowski gavo tūkstantinę už tris dryžius "Nėra galio".

Jeigu kitais metais kasmetinė Amerikos paroda nebus geresnė, tai galima laukti, ko dar netikėto.

Trumpai iš meno istorijos

Babiloniečiai buvo architektūros pirmūnai. Egipciečiai tiktai 2200 m. pirm Kr. pastatė pirmąją maldyklą su kolonomis. Tai buvo jų didelis architektūros laimėjimas. Bet babiloniečių architektūra dinga antikiniame pasauly. Tačiau babiloniečių architektūros geneologiją pasekė asiriečiai, persai, hititai ir finikiečiai. Apskritas skliautas buvo

Chicagos Meno Instituto metinėje parodoje šis Ad Reinhardto paveikslas laimėjo \$1,000 premiją.

žinomas ir asiriečiams, tiktai statyboje dar jo nevartojo iki Romos imperijos laikų. Romėnai skolinosi iš graikų jų klasikinės architektūros stilių, su ionikiečių, korintiečių ir dorikiečių kapiteliais. Kai romėnai užkariavo etruskus, apvalaus skliauto formą pasicimė iš etruskų ir tada pravedė naują romaninės architektūros stilių. Po barbarų invazijos Europoje, atsirado pirmoji romaninė architektūra, kurioje apvalus skliautas buvo josios tipingas elementas. Vėliau gotikos lubų, langų arkadoms įvestas modifikuotas tas pats romaninis tipas sudarė labai skirtingą stilių.

Ligi 19-to šimt. pabaigos architektūros stiliai buvo kopijai pasikartojančių senų formų. Modernioji 20-to šimt. archi-

tektūra suteikė neribotas galimybes naujoms formoms vystytis.

Žurnalas rašo apie dailininkę Aleksandrą Kašubienę

"Home and Garden" žurnalas įsidėjo lietuvaitei dailininkės Aleksandros Kašubienės nuotrauką prie mozaikų darbo. Dail. Kašubienė gamina naują Conrad Hilton viešbučio New Yorke balių salei mozaikas iš apvalių akmenėlių, marmuro gabalėlių, terra cotta, stiklo ir kt. medžiagų, kurios savaime keičia spalvas prie skirtingų šviesų. Geometrinių mozaikų centre įkompanuota apskriti deriniai, kurie priduoda ypatingo grožio ir originalumo.

Dail. Aleksandra Kašubienė yra ir anksčiau atlikusi didelių užsakygų.

Tradicinės senoviškos formos anglų Senoviškos tradicinės kainos.
SUPERIOR SOAL CO., 18372 WEST ST., LANSING, ILLINOIS
POCAHONTAS — BERWIND — BRIQUETS
Phone GR 4-0035 — Paminėkite šį skelbimą.

HAVE DINNER AT
TORNATORE'S SKYVIEW CHICKEN HOUSE
Specialities: Barbecued Ribs, Chicken and Specializing in Italian cuisine.
At Beautiful Roselle Airfield
1 1/2 Mi. West of Roselle on Irving — Tel. 894-9581

Literatūra ekonominiiais klausimais

Turime įdomios ir ekonomistams būtinos medžiagos apie Amerikos lietuvių ekonominį gyvenimą. Egzempliorių skaičius nedidelis. Anksčiau atsiliepusieji pirmieji gaus. Turime:

1. AMERIKOS LIETUVIŲ PREKYBOS BUTŲ VEIKLA, 70 puslapių. Išleido Amerikos Lietuvių Ekonominis Centras. \$1.00
2. ZINIARASTIS NR. 3. Amerikos Lietuvių Ekonominio Centro leidinys, 1933 m., 96 pusl. \$1.00
3. AMERIKOS LIETUVIŲ EKONOMINIO CENTRO PROTOKOLAI IR REFERATAI, Am. Liet. Ekonominio Centro leidinys, 1953 m. 88 psl. \$1.00

Kas iš karto užsisakys visas tris knygeles, tai galės jas įsigyti už \$2.00. Pinigus prašome siųsti tokiu adresu:

NAUJIENOS
1739 So. Halsted St., Chicago 8, Illinois

RIMTO...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

vienas kitam prieštaraujant, "svarbiais ir logiškais" įrodinėjimais mėgina šio klausimo tikslingumą iš viso paneigti, bei pačio gėdos jausmo moraline esme net suabejoti. Tai nesigėdijanti ir nerandanti del ko jie turėtų gėdintis — grupė. Jie neboja ir kitos gyvenimo tiesos, kad gėdos jausmo vengia, o kartais jo ir visai nustoja, bei jo neįaučia ką nors neteisaus, negražaus, ar priešingo gyvenimo prigimčiai padarę. Neliesdamas smulkiau šios grupės pasisakymų, tarp kurių pasitaiko ir vienas kitas šaltesnio galvojimo pavyzdžių, apsisostu tik prie jiems priekyje išėjusio Vinco Trumpos baigiamojo išsireiškimo.

Jis sako: — "Mano galva, demokratinis Lietuvos gyvenimo laikotarpis yra daugiau kritikuotinas negu diktatūrinis, nes šio pastarojo liekanos šiandien nesudaro beveik jokios problemos, o demokratinio periodo liekanos dažnai yra tas didysis stabdys, kuris ir neleidžia mums išbristi iš emigrantinės balos".

Norėčiau čia Vinco Trumpos paklausti, jei jis laiko savo galvą ne paukščiams okupuotinu inkilu, o vieta kur yra žmogaus smegenys, tai tuomet įdomu, kokią funkciją jie atlieka jo protavimuose ir čia mano pakartotoje jojo baigtinėje išvadoje? Būtent, jei demokratinio periodo liekanos dažnai yra tas didysis stabdys, kuris neleidžia mums išbristi iš emigrantinės balos, tai pasakyk gi, kurių principų dėka mes suburiame draugėn šiandien išėivijoje esančius lietuvius savon lietuviškon bendruomenėn? Kokiais pagrindais remiasi stipriausia ir visus organizuotus šio krašto lietuvius apjungianti Amerikos Lietuvių Taryba? Kokiais principais vadovaujasi Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas? Kokiais keliais siekia sujungti visus mūsų išėivius Pasaulio lietuvių Bendruomenėn? Ar ne demokratiniais pagrindais, principais, keliais? Argi tai sunku suprasti Vincui Trumpai sava

ir nuosava galva?

Dabar pažiūrėkime, kokio plauko žmonės mus murdo ir neleidžia išbristi iš emigrantinės balos. Vyriausiam Išlaisvinimo Komite, mūsų politinio vieningumo centre, kas, ar ne vadistinės grupės pasekėjai atsisakė bendradarbiavimo principų, nebodami net pavergtos tevyinės laisviniui draugėn šaukiamo lietuvi? Visiems dar prisimena- mas Lietuvos atstovo prie Bonnos paskyrimo sukomplika- vimas, privedant šį reikalą prie nepasisekimo, bet išgel- bint vieno žmogaus vadistinių ambicijų nepasotinamą autori- tetą. Ar ne vadistinių polinkių žmonės, naudodamiesi net mūsų tautinės šventės solida- rumo dvasia išdrįsta išėiti savo grupinių interesų, saky- čiau, savos dvasinės ubagys- tės sustiprinimui parinkti iš lietuvių grašį savon kišenėn, bet ne mūsų bendram tautos reikalui — kapitalui stiprinti, kad lengviau ir greičiau visi to pačio tikslo atsiektume. Kokio gi plauko žmonės ke- lia maža, garbės ir valdžios trokštančio, asmens vietinius nesusipratimus Amerikos Liet. Taryboje, bei Lietuvių Bendruomenėje? Ne bendradarbia- vimą, susitarimą, bei kompro- misų kelių pasirinktieji demo- kratinio nusistatymo žmo- nės, bet garbės, ambicijų, neto- lerancijos, vadistinio auklėjimo ir gėdos jausmo nepaisan- tieji asmenys. Tai štai kur yra ryškiausias emigrantinės, dvo- kiančios balos pavyzdys! Ne kultūriniai reikalai jiems yra pirmoje vietoje, bet savų am- bicijų, valdžios ir garbės troš- kimas. Tai gruodžio 17 įvykių pasėkoje prisiaugintų garbės ir valdžios ištroškusių žmonių palikimas, kuris mus perse- kioja dar ir iki šiai dienai. Jie ne tik daro gėdą mūsų visai išėivijai, bet ir trukdo bet ko- kį rimtą mūsų tautinės bendruomenės darbą.

Kokia, pagaliau, dabar yra padėtis su Vinco Trumpos galva šių nuogų ir neužgincija- mų faktų akivaizdoje? Gal jis pagal savo amžių per daug spekuliuoja Metmenų jau- nosios kartos skaitytojo nesu- bendrimu atskirti tai, kas yra pasakoma, nuo to, kas yra pa-

daroma? Šiuo atveju ir aš esu Metmenų skaitytojas, nors save negaliu priskirti prie pa- čios jauniausios kartos ir am- žiumi nesu toks senas, kad galėčiau Vincui Trumpai duo- ti tėvišką pamokinimą kas lie- čia gėdos jausmą, bet jo pa- reikštas Metmenyse minčių lėkštumas, bei jų absurdišku- mas jį patį verčia susipasti, kol dar pašaliniai žmonės ne- pradeda abejoti jam galvos reikalingumu iš viso!

Parodytą Metmenų redakci- jos drąsą ir savarankiškumą, keliant šį "baisųjį" klausimą, sveikinu ir tikiu, kad daugie- lis ir neuolatinių skaitytojų išgys šį jaunosios kartos žur- nalą artimesniam susipažini- mui su jame keliamomis min- timis ir problemomis.

Alg. Vainius

Garages
WE SPECIALIZE in
FRAME or BRICK GARAGES
NO JOB TOO LARGE OR TOO SMALL
RECREATION ROOMS
BASEMENT ROOMS
Dormers • A.H.C. Rooms
NEW PORCHES
NEW ADDITIONS
ROOM Overhead Doors
New Overhead Doors
(Complete Installation)
No Middlemen! Deal Direct with
Lumber Co.—Save Now & Save!

MONEY SAVING SALE
NO MONEY DOWN!
PAYMENTS TO SUIT YOU!
NO WAITING... IMMEDIATE SERVICE!
Serving Chicago & Suburbs for 45 Years!

FREE during this Sale
• BARGAIN PRICES
• 10% OFF on all
• SPECIAL SERVICE!
• FREE DELIVERY!

OUR REPRESENTATIVE WILL CALL DAY OR NIGHT—NO OBLIGATION

Garage BUILDING AND LUMBER CO.
2301 S. PULASKI RD. CHICAGO, ILL. 6-1910

DR. RUTH M. HOSTE
OSTEOPATHIC PHYSICIAN
Announces The Opening of Her Office For General Practice At
528 BURR STREET
OFFICE HOURS:
Mon. thru Fri. 9:00 A.M. to 5:00 P.M.
Mon., Wed., Fri., to 9:00 P. M.
Saturday 9:00 A.M. to 1:00 P.M.

GARY, INDIANA
PHONES:
Office: 949-3495
Residence: (Chicago) FA 4-2753

NEVER BEFORE PRICED SO LOW

Which one of these NECCHI-ELNA amazing VALUES do you want?

NECCHI ZIG-ZAG \$129.

ELNA AUTOMATIC \$147.50

- Makes buttonholes • Decorative stitches
- Sews on buttons • Overcasts • Blindstitching
- Appliques • Mends and Darns • Bar tacks
- Monograms • And many more fabulous operations

YOU MUST SEE A DEMONSTRATION TO BELIEVE IT!

SPECIAL BONUS OFFER

DeLuxe dual purpose **DESK** for sewing and homework and DeLuxe sewing **HASSOCK** with large storage compartment. Both for only... **\$39** with the purchase of a NECCHI or ELNA

FREE home demonstration:

PRITIKIN FURNITURE CO.
1000 W. Roosevelt Rd. MO 6-1075

TARP PIETŲ AMERIKOS GYVULIŲ

Trumpas Darvino gyvenimo aprašymas

(Ištraukos iš Charles Darvino "Kelonė Beagle laivu")

Čalis Darvinas (Charles Darwin) gimė Angluose, Šriusburio miestely 1809 metais vasario 12 dieną. Jo tėvas, o ypač senelis, buvo dideli gamtininkai (gamtos mylėtojai ir žinovai). Čalis pirmą mokslą išėjo Šriusbury, paskui Edinburgo universitete ir Kembridžo kolegijoje. Pabaigė mokslus 1831 m. Tais pat metais laivo kapitonas pavarde Fitcrojus, pasivadino jį plaukti drauge aplink pasaulį "Biglio" laivu. Čalis sutiko ir 1831 m. gruodžio 21 d. išplaukė iš Devenporto Angluos, ir išbuvo kelionėj ligi 1836 m. spalio 22 d., tai yra penkeris metus be dviejų mėnesių. Tos kelionės tikslas buvo pabaigti tirti Patagonijos ir Žiburiuosios Zėmės krantais, kurie buvo pradėti tirti kapitono Kingo nuo 1826 ligi 1830 m.), ir kartu išmatuoti Čilės, Peru ir gretimiosios Ramiojo vandenyno salos.

Pirmąsias savo kelionės Kalėdas Darvinas vedė šv. Martino Sodyboje netoli Horno kyšulio Pietų Amerikoje, ant rasišias — Troškimo Uosto Patagonijoje, trečiąsias — apelsitame ooste Trijų Kalnų pusiasalyje, taip pat Patagonijoje; ketvirtąsias ir paskutiniąsias — Salų Ilankoj, Naujojoje Zelandijoje, Australijoje. Savo kelionę jis plačiai aprašė knygoje vardu "Kelonė Biglio laivu".

Toj savo kelionėj jis tik daug matė, tiek daug prisizūrėjo įvairių dalykų gamtoj ir tiek giliai del jų mastė, jog jis visam gyvenimui pamilo gamtą, ja tesirūpino ir parašė daug svarbių gamtos raštų. Mirė jis 1882 m. balandžio m. 19 d., igijęs vardą nemirtingo gamtininko, ir žinomas visam pasauliui.

URUGVAJAUS ARKLIAI

Kartą, keldamasis per Santa Luicijos upę netoli jos žiočių, aš didžiai nustebau pamatęs, kaip mūsų arkliai nepratę plaukti lengvai perplaukė per trijų šimtų sekniųjų pločio. Užsiminus apie tai Montevideo mieste, vienas žmogus man papasakojo, jog kartą sudužus keltui su būriu arklių La Platos upėj, vienas arklys išplaukė dešimt varstų į krantą!

Kitą dieną man buvo įdomu matyti, kaip vienas gaučas (taip vadinami Urugvajaus tyrų pievų gyventojai) mokė nepaklusnų arklių plaukti. Jis nusimėję drabužius, striktelėjo jam ant nugaros ir jojo upe, kol arklys siekė dugną, paskui nuslydo nuo nugaros, nusitvėrė arkliui už uodegos ir toliau plaukė. Lig tiktai arklys mėgindavo pasukti į krantą, jis teškindamas vandenį į akis, pakreipdavo jį atgal į upę. Kai arklys priplaukė antrąją pusę ir ėmė kojomis siekti žemę, gaučas vikriai užsluogė arkliui ant

nugaros ir jau tvirtai sėdėjo jame, laikydamas rankose brizgilus, kada arklys išėjo iš vandens. Iškilnu buvo žiūrėti man į tą pliką žmogų nedalnotu žirgu; man niekad pirmiau neatėjo mintis į galvą, apie tai, kaip du gyvu daiktu taip galėtų vienas ant ram pasigelbėti.

Arklio uodega yra labai naudingas priedas: kitą kartą mes keturiose laively perplaukėme skersai upę taip pat, kaip tas gaučas plaukė. Jei žmogui ir arkliui reikia perplaukti plati upė, geriausia yra tai atlikti nusidriusiu arkliu už karčių viena ranka, o kita irtis ir padėti jam plaukti.

Besikeliant per Rio Kolorado, mus sustabdė didžiuliai kumelių būriai, kurie buvo plukdomi per upę, kad sektų paskui kariuomenę. Niekad nebuvau matęs tokio nepaprasto reginio, kaip šimtai kumelių būriai, kurie buvo plukdomi per upę, kad sektų paskui kariuomenę. Niekad nebuvau matęs tokio nepaprasto reginio, kaip šimtai kumelių būriai, kurie buvo plukdomi per upę, kad sektų paskui kariuomenę. Niekad nebuvau matęs tokio nepaprasto reginio, kaip šimtai kumelių būriai, kurie buvo plukdomi per upę, kad sektų paskui kariuomenę.

Vienoje estancijoje (taip vadinama Urugvajuje didelės ganyklos), netoli Las Vakos miesto teko matyti nukaujant daugybę senių kumelių odoms, nors tos odos tebuvo vertos tik po penkis dolerius. Iš pradžių keista pasirodė, kad del tokio menkniečio žuodmos kumelės, bet paskiau paaiškėjo, kad šioj šalyj niekas kumelių nekinko ir nebalnoja, tad jos niekam kitam ir neinka, tiktai veislei ir odoms kauti. Vienatinis darbas, kuriam čia kumelės vartojamos, yra javų kūlimas. Tam tikslui jos yra varomos aplink toki ratilą, kuriame yra sukloti javų pėdai.

Nuostabus yra dalykas, kad Pietų Amerikos gimtinis arklys, kitada gyvenęs ten, turėjęs išnykti ir savo vietą atiduot nesuskaitomiems būriams tos padermės arklių, kuriuos atsigabeno su savim pirmieji ispanai, atėidami gyventi į Pietų Ameriką.

Pirmasis arklys buvo atvežtas čion 1531 m. į Buenos Airės miestą. Bet kadangi tas naujokynas buvo paskiau pamestas kuriam laikui, tad arklys ten varto laukiniui. 1580 m., vos keturiasdešimt trejiems metams prastinkus, apie laukinius arklius buvo girdėti ties Magelano siauruma — taip jie veikiai prasiplatino!

MULAS.

Uusiaukelėj į Portilio Tarpukalnę mes pasitikom ilgą varting, apie septyniadesimt, apkrautų našuliais mulų. Įdomu buvo girdėti smarkūs varovų šauksmai ir matyti ilgos, lipančios nuo kalno žemyn gyvulių eilės. Jie atrodė toki mažučiai, jog sekėsi palyginti su pilkų karoliukų eilute. Vadinamoji "madrina", tai yra motina, buvo svarbiausias asmuo toj virtinėj: tai buvo sena rami patelė nedideliu varpeliu aplink kaklą; ir kur ji ėjo, ten kiti mulai, kaip vaikai, paskui ją sekė. Šių gyvulių prisirišimas prie savo madrinos išgelbsti žmones nuo daugelio vargų su jais. Pavyzdžiui, jei išleidžiama nakčiai ganytis dideli mulų būriai, tai rytojaus dieną varovas prieina prie madrinos, paskambina jos varpeliu, ir, kad ir būtų keli šimtai mulų, visi jie pažįsta savo madrinos varpelio skambėjį ir susirenka į krūvą.

Senas mulas veik negali atsilikti nuo būrio ir pražūti, nes, kad ir atskirtas kelioms valandoms nuo būrio, suuodžia, kaip šuo, pėdas ir suranda savo būrį (varovai sako, kad jis suuodžia madrinos pėdas, kuri stipriau veiktanti į mulo jautimus, tačiau aš sakýčiau ir, manau, neklysciau, kad kiekvienas mulas varpeliu ant kaklo galėtų pabūti "madrina"). Kiekvienas mulas būry lygoku keliu gali panešti keturis šimtus šešiolika svarų, kalnuotu — vienu šimtu svarų mažiau. Bet tie gyvuliai tokiomis laibomis lieknomis kojomis, nestambiais raumenimis, — ir gali panešti tokią naštą! Mulas man visuomet buvo ir yra labai keistas gyvulys. Jis arklio ir asilo mišinys, be nebus turįs daugiau gudrumo, atminties, pasvaros, draugės jausmo, stiprumo ir ilgesnio gyvenimo, negu kuris nors jo tėvų. Tai parodo, kad žmogaus išmonis yra geresnis už pačią gamtą.

JAUTIS

Daugiausia "estancijos" turi vargo su tuo, kad du kariu savaitėje gauna suvarinėti gyvulius į tam tikrą žardį vidury ganyklos, ten suskaiyt jų ir pratinti prie žmogaus. Suskaičymas gyvulių, kur jų yra po dešimt, penkiolika tūkstančių, galima manyti, nėra lengvas darbas. Bet tas sunkumas čia yra įveikiamas tuo kad gyvuliai patys dalinasi būreliais po kokias keturiasdešimt ligi šimto galvų. Kiekvienas toks būrelis yra pažįstamas iš vieno kurio nors ženklingsnio gyvulio tame būry, ir skaičius galvų jame yra jau žinomas iš anksto piemenims, tad jei vienas iš dešimt tūkstančių bandos yra pražuvęs, tuojau pažįstama iš būrelio, kuriame trūksta vieno gyvulio.

Audringomis naktimis gyvuliai susibruka į krūvą ir susimaišo, bet rytmetį vėl išsiskirsto būreliais kas sau taip, kaip pirmiau kad buvę, — iš to matyti, kad gyvuliai pažįsta kitas kitą dešimties tūkstančių būry!

4 — NAUJIENOS CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 19, 1963

siskirsto būreliais kas sau taip, kaip pirmiau kad buvę, — iš to matyti, kad gyvuliai pažįsta kitas kitą dešimties tūkstančių būry!

ŠUO.

Bejodinėjant po Urugvajaus pievynus, dažnai tenka matyti didžiulių avių būrių, ganomų vieno ar dviejų šunų, už keleto mylių nuo žmogaus namų. Aš dažnai pagalvodavau sau, kuriuo būdu šuo taip galėjo ganyti ir būti draugiškas joms? Šuo, mat, yra auklėjamas ir auklėjamas šiaip: mažas, dar visai jaunas šunytis yra atskiriamas nuo kalės ir pratinamas prie savo būsimų bendrų — avių. Tris ar keturis kartus sena avis yra palaikoma tokiame šunytėli pažindytį, ir minkštas vilnų guolis jam padaroma avininkė; niekad neleidžiama jam susitikti su kitais šunimis arba su vaikais. Taip išauklėtas šuo neturi noro atsiskirti nuo avių būrio, ir kaip kitas žmonių tarpe išauktintas šuo gina savo šeiminiuką, taip šis gina avis.

Nepaprastas daiktas sekėdavos pastebėti, kaip, prišartinant į avių būrį, tokis šuo šokdavo priešais lodamas, o avys užpakaly jo susiburdavo į krūvą, tarsi, aplink kokį savo vadovą apgynčią.

Tie šunes yra lengvai išmokomi parginti avis vėkare paprastą valandą namo. Visas negerumas su tais šunimis yra tai, kad jie, jauni būdami, baisiai nori žaisti su avimis, ir žaisdami beširdiškai jas nukamuoja.

Kasdien tas šuo aviganis parbėga namo paėsti, ir gavęs mėsos, vėl lyg susigėdęs patis savęs skuoodžia atgal į savo bandą. Namų šunes labai nekenčia tų šunų ir, lig tik gausna progos, juos piauina, vaikto. Tačiau, kada tas šuo pasiekia avių bandą, tad sustoja, atsigrižta atgal ir pradeda piktai loti: tuomet namų šunes parodo, kaip sakoma, kulmis.

Tuo būdu net išbisa šunų gauja ne labai bedrįsta judinti avių, kurias saugoja nors vienas toksis ištikimas šuo ganovas. Šiuo atveju tokis šuo, tarsi, laiko avis savo bendrais, broliais, ir todėl igyja jų pasitikėjimą, o svetimas šuo, norint ir žino, kad pavienė avis nėra šuo ir kad ji galima suėsti, tačiau, kaip pamato jas susispaudus į būrį su piemeniu šunim pryšaky, tad ir jis ima laikyti jas tuo pat, kas ir jų gnejas yra.

BEZDZIONE

Būdamas Brazilijos sostinėj Rio de Ženeiro, aš gyvenau namelyje ties Botafago ilanka. Senas portugalas kunigas išsivedė mane kartą pamedžioti. Visa medžioklės pramoga buvo ta, kad šunis leidavom į apžėlusias vietas, o patys paslėdavom aikštėse ir laukdavom prisirengę, kol išvarys kokį tinkamą šauti žvėrį. Tas kunigas dieną prieš tai buvo nušovęs toj apylinkėj dvi divas (Nukelta į 5-tą psl.)

TARP P. AMERIKOS.

(Tęsinys iš 5-to pusl.)

beisprukes, pasidomėjęs pasizūrėl, kas atsifiko jo dviem draugam. Žvėris buvęs nušautas paskiau iš vieno bažnyčios kampo, įlipus ten pro viršų. Jaguarai ten tuokart išpiove daug galvijų ir arklių. Savo grobį jie žudo, sako, nulaudami sprandą. Kartą nuvyti nuo grobio, jie nebegrižta. Jaguaras yra labai neramus žvėris: staugia naktimis, ypatingai prieš negražų orą.

Vieną dieną bemedžiojant Urugvajaus upės pakraščiais, man parodė keletą medžių, kuriuos, pasak gyventojų, dažnai įsilipdavo jaguarai pasigalast nagų. Apžiūrėję tuos medžius, pamatėm, kad jų liemens buvo labai lygūs, tur būt nutrinti krūtine, ir tik iš šalių buvo giliai sudraskyti nagais per kokią uolektį ilgio. Šie medžiai apžiūrint, sekėsi patirti, ar jaguarų yra aplinkui, ar ne. Jaguarų paprotys draskyti medžius nagais man atmena panašų kačių paprotį, kaip jos, išskėtė nagus, drasko kartais kėdžių kojias. Girdėjau aš Angluose, kad vienur nuo tokio kačių draskymo nukentėję net jauni sodomedeliai. Tokio papročio, tur būt, ir pumos esama, nes Patagonijoj man teko matyti vienur kieta, plika žemė taip giliai sudraskyta, jog jokis kitas gyvulys negalėjęs būtų padaryti, kaip tiktai puma. Siokio draskymo tikslas yra ne nagi galandimas, kaip mano gaučiai, bet nudraskymas atspurusių ir nusidėvėjusių jų galų.

Jaguaras yra nesunkiai sumedžiojamas su skalikais, kurie įvaro jį į medį, ir iš kur lengva jis iškelti jau kulipka.

Gaučiai skiriasi nuomonėmis, ar jaguaro mėsa tinka valgyti, ar ne, bet apie pumą tai visi sako, kad tojo mėsa labai gardi.

BIZKAKA

Pietų Amerikos pievynų, vadinamų pampasu, žvėriukas, bizkaka atmena didelį kiškį, tik didesniais pryšakiniais dantimis ir ilga uodega. Labai yra nuostabus vienas daiktas bizkakos prasiplatiniams, kad į rytus nuo Urugvajaus upės, tenykščių gyventojų laimei, bizkakos nėra, nors to krašto lygumos ir labai tikty jam gyventi. Matyt, Urugvajaus upė buvo klūtis, kper kurią bizkakos negalėjo persikelti į antrąją pusę, nors per platesnę Paranos upę kažin jie yra persikėle, ir tarp tų dviejų upių lygumose bizkaka yra labai priprastas gyvulys. Buenos Airės apylinkėse tų bizkakų yra labai daug. Jų mėgstamosios vietos yra tos, kurios pusė metų yra apžėlusios aukštais dyguldagiais. Gaučiai pasakoja, kad bizkakas minta šaknimis, ir iš jų dantų ir tų vietų, kuriose jie laikosi, matyti, kad tai yra teisybė.

Vakarais daugybė bizkakų išlenda iš savo olių ir ramiai

lupi ant paskutiniųjų kojų ant krūvelės, ties pat savo olos skytle. Tada jie labai arti prisileidžia žmogui. Bėgti jie labai moka, ir skubėdami nuo kokio nors pavojaus, savo trumpomis pirmagalinėmis kojukėmis ir ilga uodega labai panėsi į dideles žiurkes. Jų mėsa išvirta yra labai balta ir gardi, bet čia labai retai valgoma.

Bizkaka turi vieną ypatingą paprotį — vilkti kiekvieną kieta daiktą, kurį tik randa, į savo olos angą. Aplink jų lankas todėl visuomet gali rasti gyvulių kaulų, akmenų, diguldagių staburų, žemės grumstų, sausų karvočių ir t. t. Visa tai yra suversta be tvarkos į vieną didžiulę krūvą, kuri netilptų į vienas koras. Man pasakoja, kad vienas žmogus, jodamas naktį tais pievynais, pametęs savo laikrodėlį, rytą nuėjęs į tas vietas, apžiūrėjęs bizkakų krūvas ir vieną jų atradęs savo laikrodėlį. Tas paprotys rinkti visa, kas tik yra netoli olos, teikia bizkakai didelio vargo ir darbo.

Kam bizkakos renka tuos daiktus, sunku spėti: negali būti apsiginti, nes tie daiktai suveda daugiausia iš viršaus olos angos, kuri labai siaurai eina į žemę. Neabejojama, kad yra kuris nors tų daiktų krovimo tikslas, kurio gyventojai nežino. Vienintėlis panašus paprotys, kurį aš žinojau, tai buvo vieno Australijos paukščio paprotys daryti aplvertus iš visų pusių žardelius žaisti. Tie žardeliai būdavo sukraunami paprastai iš sausų šakų, jūros geldelių, kaulų ir paukščių plunksnų, ypačiai vaikiški spalvotų. Paukščių žinovas Goulidas man sakė, kad australiečiai, kada ką pametę, tad eina ieškoti į tuos paukščių žardelius ir paprastai ten randa, ir kad taip buvusi atrasta vieną kartą pypkė.

RUONIS (JŪROS VERSIS)

Aš kartą palydėjau Biglio kapitoną valty ligi gilaus upelio žiočių į jūrą Čonos salyne, netoli Čilės krantų. Pakely aš mačiau tiek ruonių, jog sunku ir apsakyt kiek jų ten buvo: visitėliai paplokšti uolų jūros krantai buvo apgulti ruonių. Atrodė it jie karšinosi tenai saulėj ankštai susispaudę ir kietai sumigę, kaip kiaulės. Bet, tur būt, ir kiaulės susigėstų jų nevalyvumo ir tokio supuvusio dvokimo, kokis nuo jų ėjo. Tos krūvos ruonių buvo saugojamos kantrių, bet labai įjartini paukščių, vadinamų „kalakutinių vanagų". Tas nepuikus paukštis savo raudona galva, rodos, ir tebetinka tik knibinėti ruonių paliktam mėsle. Tie paukščiai labai apstūs vakariniame Pietų Amerikos ruonių, ir jų plėkimasis prie ruonių parodo, kuo jie minta. Vanduo ten (tur būt, tik paviršium) buvo veik gėlas: tai buvo del daugelio čiurkšlių, kuriuos, teškėdamos per uolas, krito į vandenyną. Gėlas vanduo pritraukia žuvis, o tos

pritraukia žuvėdrys, greitasparnių ir kormoranų (pingvinų, takti raibai pilki nepalekiantieji nariai). Matėme ten ir dveitą grakščių juodagalvių gulbių ir keletą mažųjų jūros katinėlių, kurių kaiis yra tokis brangus. Grįždami per salas, buvome nustebinti šarpu, visi tie ruoniai, seni ir jauni, puolė į vandenį, kai mūsų valtis visai arti pro juos praėjo. Jie nebuvo ilgai pasinėrę, greitai iškišo buožes iš vandens ir išitėtais kaklais sekė mūsų valtį, matyt, labai stebėdamiesi nepaprastu jiems mūsų atsilaikymu.

BANGINIAI

Mes atradome dar lig šiol Europos jūrininkų nežinotą siaurumą Pietų Amerikoje ir praminėm ją mūsų garbei „Biglio sasiauriu". Kad tas sasiauris buvo ne kas kitas, kaip tik jūros dalis, gerai reiskė tas dalykas jog tenai man teko matyti plaukiojančių šen ir ten banginių.

Kartą aš mačiau visai netoli kranto iš lėto plaukiančius, paskui vienas antrą, du tuodu mižiniškus gyvius, tur būt, patiną ir patelę. Juodu buvo tiek netoli apaugusio medžiūis kranto, jog sekėsi ligi jų numesti akmenukas.

Kartą netoli Žiburiuosios Zėmės mes turėjome iškilnų reginį, matydami keletą vadinamųjų sperminių banginių, kurie šokdavo stačiai aukštyn iš vandens ir, išsikisę lig pat uodegos, krisdavo atgal į vandenį taip supūškindami jūrą, jog garsas nuo to supūškinimo toli eidavo per vandenyną, it patrankų ypač.

KIAULAZUVĖ (PORKOPINA)

1832 metais liepos mėnesio 5 dieną mes plaukėme tolyn į pietus iš grauzo Rio de Ženei-

ro uosto. Pakely į La Platą nieko ypatingo nematėm, be didžiulio kelių šimtų kiauliazuvių pulko. Vietomis visa jūra buvo išvagota; ir nepaprastai regingus buvo, kaip jos šimtais plaukdomas šokinėjo iš vandens, parodydamas visą savo kūną, ir, krisdamos atgal į vandenį, vagodavo jūrą. Mūsų laivas plaukė devynis mazgus (6028 pėdos jūros mylia) per valandą. Kiauliazuvės galėjo lengvai mus sekti ir nardė apie laivo šonus, apačią, atbėgdamos iš priešais ir vėl sugrįždamos. Kni pasiekėme vadinamuosius La Platos sikurus, oras pasidarė labai nepastovus.

Vieną tamsią naktį apsupo daugybė ruonių ir jūros narūny, vadinamų pingvinų, ir jie taip rėkė visokiais balsais, jog vyras, stovėjęs tą naktį sargybos tiltely, sakė, jog tai būvę lyg kokis galvijų bandos mauerojimas ir bliovimas tolimose ganyklose.

Antrą naktį mes turėjome iškilnų reginį prigimtos ugnies: laivo pryšakis ir užpakalis, burės ir stiebai spindėjo šventu, jo Elmo ugnimi taip aiškiai, jog prie tos šviesos buvo ženklu vėjo rodyklė pačoj stiebo viršūnėje, kuri taip pat buvo lyg fosforu išstrinta. Visa jūra buvo tiek nušviesta, jog narūnų tekaikai buvo pažymėti, tarsi, liepsnojančiomis srovėmis, ir dangus nuo tos šviesos žėrėjo.

DREIŽLĖ

Mokslininkų vadinama "amblyrhynchus" (amblyrhynchus) driežlė atsitinka tik Galapagu (vėžlių) salyne, Pietų Amerikos vakary šone. Tų driežlių esama dviejų, panašių tarpu savęs rūšių: vandeninių ir sausumos. Vandeninių yra didelė gausybė visų tų salų pakraščiuose. Jos laikosi kur prie uolotų pietus iš grauzo Rio de Ženei-

(Tęsinys 11-me pusl.)

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi išitikus, neturesite jokiu nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5206

Generaliniai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

Juoktis — sveika ir naudinga.

"SATYRINĖS NOVELĖS"

M. ZOŠČENKOS, — J. VALAČIO vertimas.

Sovietų Rusijoje juoktis draudžiama. Nors žiauriai nukentėjo, bet rašytojas - humoristas ukrainietis M. Zoščenka turėjo drąsos savo satyromis pasmerkti bolshevikų "rojų".

Norintieji pasiskaityti arba kitiems padovanoti šią vertingą knygą, gali ją įsigyti "Naujienose", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., iš vertėjo Jono Valačio, 1507 So. 51 Ave., Chicago 50 (Cicero), Ill., tel. OL 6-3180 arba knygų parduotuvėse.

Knyga 200 psl., kaina \$2.00.

Jurgio Baltrušaičio eilėraščių rinkinį "ZEMĖS PAKOPAS" galima gauti "Naujienose", arba iš vertėjo J. Valačio. Kaina \$1.50.

Abi knygos galima užsisakyti siunčiant čekį adresu:

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Illinois

KALAKUTO...

(Tęsinys iš 7-to psl.)

nės dėmesys nukrypsta nuo meninės veiklos į 1. ūkio, 2. politikos ir 3. religijos bei pasaulėžiūros problemas.

Tikslų užrašų neturint, toliau prelegento mintys nagrinėti neįmanoma. Gavau išpūdį, kad ši paskaita lietuvių tautos kultūros istorijai atveria naujus atspalvius. Man ėmė kilti sekančios mintys.

Istorija nuo Mindaugo laikų rodo, kad lietuvių visuomenei beveik neteko džiaugtis politikos laimėjimais. Žinome, kad karai ir okupacijos ne tik trukdė meninę visuomenės veiklą, bet ir sunaikino daugybę knygų ir kitų kultūros paminklų. Patys pamatėme, kaip paskutinis karas paveikė į daugiausiai nukentėjusius lietuvių visuomenės meninę veiklą ir kokios meninės veiklos buvo galima laukti iš pirmosios tremtinių generacijos.

Valakų įvedimas 16 š. ir baudžiavos panaikinimas 19 š. turėjo atsiliepti į kaimo kultūvą tautodailę ir tautosaką. Kaimuose, kurie 19 š. ir 20 š. skirstėsi į viensėdžius, tautosaka nyko sparčiau, negu tuose, kurie liko sodybose. 19 š. ir 20 š., kaimui pereinant iš natūraliojo ūkio į prekių rinką, mažėjo kirvio ir kitų įrankių naudojimas, tad ir tautodailė turėjo prastėti. Suvalkijoje (Sūduvoje) ligi paskutinių metų buvo matyti ornamentuoti (žinoma suprasinti) kryžiai, tačiau neteko matyti kopylstulpių. Suvalkija kolonizuota po valakų reformos. Ir valakų reforma ir laisvųjų Suvalkijos plotų kolonizavimas turėjo susilpninti tautodailę. Kopylstulpių išnykimas, o kryžių išlikimas Suvalkijos laukuose skatina prielaidą, kad kopylstulpiai yra pagoniškosios kultūros paminklai, o ornamentuoti kryžiai yra senosios lietuvių kultūros ir krikščionybės sintezės paminklai.

Lietuvos krikščionėjimas 13 — 15 š. s. ir reformacijos mėginimai 16 š. buvo religiniai — pasaulėžiūriniai faktoriai, kurie turėjo sužadinti tautos kurybių galių persigrupavimą. Pirmosios lietuviškos knygos išleidimas yra reformacijai skolingas. Vilniaus istoriniai trobesiai lyg ir būtų komplikotos kultūros sintezės paminklai.

Vilniaus universiteto metais užsibėgęs ir po baudžiavos panaikinimo užsiliepsnojęs lietuviškas atbudimas buvo ir tebėra autoritetų pripažinimo perversmas. 17 š. pabaigoje Sapiegu giminės kritimas buvo paskutinio lietuviškos tautos kultūros sintezės paminklai.

Vilniaus universiteto metais užsibėgęs ir po baudžiavos panaikinimo užsiliepsnojęs lietuviškas atbudimas buvo ir tebėra autoritetų pripažinimo perversmas. 17 š. pabaigoje Sapiegu giminės kritimas buvo paskutinio lietuviškos tautos kultūros sintezės paminklai.

Vilniaus universiteto metais užsibėgęs ir po baudžiavos panaikinimo užsiliepsnojęs lietuviškas atbudimas buvo ir tebėra autoritetų pripažinimo perversmas. 17 š. pabaigoje Sapiegu giminės kritimas buvo paskutinio lietuviškos tautos kultūros sintezės paminklai.

Vilniaus universiteto metais užsibėgęs ir po baudžiavos panaikinimo užsiliepsnojęs lietuviškas atbudimas buvo ir tebėra autoritetų pripažinimo perversmas. 17 š. pabaigoje Sapiegu giminės kritimas buvo paskutinio lietuviškos tautos kultūros sintezės paminklai.

Vilniaus universiteto metais užsibėgęs ir po baudžiavos panaikinimo užsiliepsnojęs lietuviškas atbudimas buvo ir tebėra autoritetų pripažinimo perversmas. 17 š. pabaigoje Sapiegu giminės kritimas buvo paskutinio lietuviškos tautos kultūros sintezės paminklai.

Vilniaus universiteto metais užsibėgęs ir po baudžiavos panaikinimo užsiliepsnojęs lietuviškas atbudimas buvo ir tebėra autoritetų pripažinimo perversmas. 17 š. pabaigoje Sapiegu giminės kritimas buvo paskutinio lietuviškos tautos kultūros sintezės paminklai.

Vilniaus universiteto metais užsibėgęs ir po baudžiavos panaikinimo užsiliepsnojęs lietuviškas atbudimas buvo ir tebėra autoritetų pripažinimo perversmas. 17 š. pabaigoje Sapiegu giminės kritimas buvo paskutinio lietuviškos tautos kultūros sintezės paminklai.

ginių pasaulėžiūrinio faktoriaus ekvivalentas.

Zvelgdami į atbudimo epochos meno kūrybą, susiduriame su pilnaugiais ir pilno ūgio nepasiekusiais talentais. Jų inventorizacija rodo, kad lenkų kultūros išpėnėtas pilnaugis poetas A. Mickevičius savo sieloje nešiojo lietuviško atbudimo daigus. Būdamas lenkų rašytojas, jis labai daug pasitaravo lietuviškam atbudimui. Pilnaugis poetas J. Baltušaitis priklauso rusų literatūrai ir lietuvių literatūros atbudimo epochai. Dauguma kitų atbudimo epochos rašytojų pilno ūgio nepasiekė, nes didžioji kūrybos problema — medžiagos nugalėjimo paruošimas — rašomosios kalbos formavimas edė jų kūrybos energiją. Kitoms meno sritims šito vargo — medžiagos nugalėjimo paruošimo problemos nebuvo. Tad dauguma atbudimo epochos dailininkų ir muzikų pasiekė pilno ūgio.

Dabar tenka paliesti Kavolio nepaminėtą meninio kūrybingumo variklį — kultūros sintezę be nutautėjimo. Šitos sintezės procesas pilnu svoriu slėgia ne pirmąją, bet sekančiąją tremtinių generaciją. Šitos sintezės svarumas — apsisaugojimas nuo nutautėjimo priklausys nuo to, kiek lietuviškas atbudimas yra ir bus išbaigtas.

Pasveikinkime pažangiųjų lietuvių studentų žadinamą kritišką autoritetų vertinimą ir palinkėkime, kad šita pažangiųjų asmenų veikla saugotų lituanistinį švietimą bei auklėjimą nuo stagnacijos.

Pirmųjų tremtinių vaikai jau pradeda nešti kūrybinės veiklos derlių. Tačiau yra pavojus jaunajai kartai įpulti į paveldėtą vergiškos kultūros sintezės tradiciją. Šitokiai tradicijai grįžtant, būtų žmonijai nepelningas nuostolis lietuvių tautai. Šitas teiginys remiasi prielaida, kad talentas, nuklydęs nuo savo šeimos kultūros, sunkiai gali pasiekti sau skirtą ūgį.

J. K.

KELIAUK PER COSMOS

Labiausiai patyrusį organizuoti pavienėm ir grupinėm kelionėm

I LIETUVĄ, SOVIETŲ SAJUNGA IR RYTŲ EUROPA.

PER COSMOS aplankykite giminės visose Sovietų Sąjungos dalyse.

Dėl platesnių informacijų rašykite arba skambinkite

CDSMOS TRAVEL BUREAU

45 W. 45 St., New York 36, N. Y. Tel. CI 5-7711

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICULIS

DR. ANNA BALIUNAS

AKIU, AUSU, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS
PRITAİKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. telefonai: WALbrook 5-5076
Valandos: kasdien nuo 10 iki 12 val. ryto ir nuo 7 iki 9 val. vak. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.

Tel.: PROspect 8-1717

DR. S. BIEZIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas dieną po pietų 1-3 vak.; 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiadi. ir sekmd. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REPUBLIC 7-7868

DR. C. K. BOBELIS

INKSTŲ IR ŠLAPUMO TAKŲ CHIRURGIJA
PR 6-1795 arba 312-695-0533.
425 N. LIBERTY ST. R. 25
ELGIN, ILL.
Valandos pagal susitarimą.

DR. PETER BRAZIS

PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirtad. nuo 1-4 ir 7-9, antrad., penktadienį nuo 1-5, trečiadienį ir seštadienį susitarus.

Ofiso telefonai: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEVERly 8-8244

DR. T. DUNDULIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akių ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro.
Seštadieniais nuo 2 iki 4 popiet.
Terciaadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414, rez. RE 7-6867

DR. BR. GAIŽIŪNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų kasdien. Seštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. S. GESTAUTAS

7059 S. TALMAN AVE.
VĖŽIO IR LEUKEMIJOS CHEMINĖ TERAPIJA
Priėmimas tik susitarus
Tel. WA 5-3388 — ketv. 8-9 val. vak.

DR. A. JENKINS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val. Treč. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDen 3-7278

GRovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juška

AKIŲ LIGŲ SPECIALISTE IR PRITAİKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, Iškrysus trečiadienį ir seštadienį.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telefonai: LAFayette 3-3210
Jei neatsiliepia, šaukite KEDzie 3-2868

Dr. Emily V. KRUKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3. Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732

DR. A. MACIŪNAS

CHIRURGAS
2858 W. 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietų. Seštad. nuo 9:00-2:00 p. p. Trečiadieniais uždaryta.

Phone: NEVada 8-7048

A. MONTVIDAS, M. D.

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4010 WEST ADISON STREET
CHICAGO 24, ILL.
Valandos: kasdien nuo 10 ryto iki 3 p. p. Vakarais: pirmad. ir ketvirtad. nuo 6 iki 8 val. vakaro.

Ofiso telefonai: CLIFFside 4-2896
Rez. telefonai: WALbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS

Bendra praktika ir chirurgija specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. ASHLAND
Savaitės dienomis priėmimo valandos: 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštadieniais ir sekmadieniais uždaryta. Ligonius priima tik susitarus telefonu

DR. VYT. TAURAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba PR 6-5577
OFISO val.: pirmad., antrad., trečiadienį, penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS

CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: GIBson 6-6195
Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl valandos skambinti telefonu HE 4-2123
Jei neatsiliepia, tai tel. GI 8-6195 arba GI 8-6198

Tel. ofiso: VI 2-1381; rez. PR 6-4250

DR. V. VILEIŠIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(Kampus Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 1-4 p. p. Trečiadienį ir sekmadieniais uždaryta.

DR. STASYS ŽMUIDZINAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
EMERGENCY
Staigiai susirgus ar susižeidus kasdien šaukite telefonu: 434-6967.

P. ŠILEIKIS, O. P.

ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai. Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-1. ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.

4455 So. CALIFORNIA, YARds 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiadienį uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas.
Tel.: YARds 7-1829
Pritaiko akinius Kreivas Akis Ištaišo.

Ofisas ir Akių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, Treč. uždaryta. Penkt. ir šešt. 10-2 val. po pietų. Arba pagal susitarimą.

PERKRAUSTYMAI MOVING

Leidimai — Pilna apdrauda
ZEMA KAINA
R. SERENAS
2047 W. 67th Pl. WALbrook 5-8063

SOPHIE BARCUS

RADIJO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. AM.

Lietuvių kalba: kasdien nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto. — Seštadienį ir sekmadienį nuo 8:30 iki 9:30 val. ryto.

Vakarų šou: pirmadieniais 7 v. v.

Tel.: HEMlock 4-2413

7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29, ILL.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANUARY 19, 1963

TARP P. AMERIKOS...

(Atkelta iš 4-to psl.)

deles ilgabardzes beždžionės. Tų dviejų beždžionių uodegos buvo labai raizgios, ir tokios stiprios, jog jų vienas galukas galėjo nulaikyti visą ne gyvos beždžionės kūną. Viena tų beždžionių buvo taip asiraizgusi uodega aplink šaką, jog taip ir liko bekybanti medyje, ir medis reikėjo nukirsti, kad ją paimti.

Tą dieną mūsų laimikis buvo, be tos beždžionės, keli žaliųjų rėksniai (papūgos) ir keletas kanių (storasnapiai).

GUANAKAS

Guanakas, arba laukinė lama, yra labai ypatingas Patagonijos lygumų keturkojis. Tai yra Pietų Amerikai tas pat, kas kuprys Rytų šalims. Jis yra iš prigimties dailus gyvūlys: ilgu, lygiu kaklu ir laibomis kojomis. Jų labai daug visoje Pietų Amerikoje ligi pat Horno kyšulio. Laikosi jie paprastai nedideliais būreliais, nuo šešių ligi trisdešimt galvų gausumo, bet Santa Kruco paupy mums teko matyti jų pulkas, kuriame buvo mažiausiai penki šimtai!

Guanakai yra labai laukiniai ir neapsakomai jautrūs gyvūliai. Medžiotojai retai teatsitinka patirti, kad jų esama kūr aplinkui iš ypatingo, aštraus balso, lyg kokio žvėgimo, kuriuo jie duoda ženklą kitam, kad artinasi pavojus. Atidžiai išsižiūrėjęs, pamatiau jų būrį, stovintį eilės kokia tolima kalva. Paėjęs arčiau, jie dar žvilgtelėjo kartą antrą ir pradeda neva pamažu, bet iš tikro labai greitai liuksėti siaurai išmintu taku į artimiausią kalvą. Bet, jeigu kada nors netikėtai atsitinka užtikti kur arti vienas gyvūlys ar keletas, tad jie nebėga, bet sustoja lyg ždėgti ir žiūri į žmogų plačiomis akimis; paskui pasitraukia toliau keletą žingsnių, atsigrižta ir vėl žiūri. Kuri priežastis, kad čia viener gyvūliai yra vienokio bailumo, o kitur kitokio? Nejaugi iš tolo jie žmogų laiko didžiuliu priešu, puma — pievynų liūtu? Ar tai smalsumas nugalai bailumų? Kad guanakas yra smalsus gyvūlys, tai tikras daiktas, nes jeigu žmogus atsigula žemėje ir ima spardyti kojom į viršų, tad jie veikuomet prieina artyn ir apžiūri, kas tai būtų. Tokių išdaigų pakartojamai iškirsdavau dideliu pasisekimu mūsų medžiotojai, ir net prie to del visa ko keletą kartų išsaudavau į viršų, tačiau guanakti nebėgo.

Žiburiotosios žemės kalnuose ne kartą esu matęs guanakus, kurie, man prisitarius, ne tik žvėgė ir cypė, bet šokinėjo ir labai juokingai darsė, lyg nepaisydami ir tyčiomis nematydami pavojaus. Guanakai lengvai pripranta prie žmogaus, ir aš mačiau Patagonijoje jų naminių, laikomų netoli namų be

priežiūros. Toj šalyj guanakai labai pikti ir visuomet yra pasirėngę pulki žmogų iš užpakalio, suduodami jam į nugarą kojų keliais. Laukiniai guanakai tačiau visai nežino, kas yra gintis: net paprastas šuo gali sulaikyti guanaką, kol ateis medžiotojas. Daugeliu papročių jie yra panašūs į avis būriuose. Taip antai, kada jie pamato atjotant į juos iš visų pusių žmonių, tad tiek apkvaišta, jog nežino, kas daryti ir rodos, pamiršta ir bėgti. Tai yra labai patogu indėnams jie medžiot, suvartyti juos raitėmis į vieną vietą, o paskui suimt.

Guanakai eina į vandenį. Daug kartų aplink Portvaldą buvo matyti jie plaukiojant nuo vienos salos prie kitos. Keliuoninkas Baironas pasakoja, kad jis matęs savo kelionėj guanaką begeriant sūraus vandens. Mūsų kelionės nariai taip pat matė juos geiriant sūrių žaliukų iš sūrių valkų, vadinamų "salina", netoli Blanco kyšulio. Aš manau, kad kitose krašto dalyse, jei jie negauna sūraus vandens, tad išbūna ir be jo. Vidudienį jie mėgsta vartytis po smiltis paigose duobėse. Jų būriai kartais paleidžia po keletą pavienių sargų išfirt aplinkei. Apie puspenktos dešimties varstų nuo Bahijos Blankos, kur tų gyvūlių labai reta, aš mačiau trisdešimt ar keturiasdešimt jų, besifartinančių tiesiai į druzliną upelį. Paskui jie, tur būt, susiprato, kad esą netoli jųros, ir apsisukę raitelių vikrumu, pasileido virtine atgal į krašto vidurį. Guanakai, kaip ir avys, visada vaikščioja tais pačiais pramintais takais.

Pietų Amerikos liūtas, puma, kondorai ir kiti plėšrūs paukščiai seka guanakus jų takais ir gauda. Santa Kruco upės pakraščiuose teko matyti pumos pėdų ir kelių guanakų liekanų išsukintais sprandais ir sulaužytais šonkauliais, iš kurių sekėsi pažinti, kokia juos patiko čia mirtis.

PUMA.

Pumų, arba Pietų Amerikos liūtų, yra apščiaili Cilės šaly. Bet tas žvėris yra isivaisinės gerokai ir kituose Pietų Amerikos plotuose. Jis galima sutikti nuo pat pusiaujo (ekvatorio) girių, pradendant visomis Patagonijos dykynėmis ir baigiant šaltąja ir drėgnąja Žiburiotosios Žemės smailuma. Man teko matyti pumos pėdų vidurinėj Cilės daly, vadinamoje Kordilierių kalnuose, aukštumoje ne mažiau kaip dešimt tūkstančių pėdų nuo juros paviršiaus.

La Platos lygumose puma gauda stirnas, štrausus, bizkakus ir kitokius smulkius keturkojus. Retai jis ten te puola arklus arba žmogų. Cilės šaly jis daug sudrasko kumelių ir jaunu galvijų, tur būt del stokos ten kitų gyvulių. Girdėjau viener sudraskius ir moterį su vyru. Pasakoja, kad puma, puldama ką nors, šoka ant nugaros, pačiumpas nagais už galvos ir tol riečiaš atgal, kol nusukąs sprandą.

Prisidėjęs kiek tik lenda, puma pridengia savo grobio liekanas žagarais, šakomis ir pats netoliese atsigula ilsėtis ir sąugoti. Tas jo paprotys labai dažnai pasako, kur jis yra, nes kondorai, sukdami padangėse, pamato jo grobį ir leidžiasi žemyn pasidalinti su juo; bet puma veja juos šalin, ir tie, staiga kildami į orą ir vėl atgal tūpdami, parodo, kur jis yra. Ciliečiai iš to ir pažįsta, kur yra puma; tuojau pasišaukia medžiotojus ir šumis, ir visi traukia medžioti pumų.

Pumos mėsa yra valgoma, ir labai primena savo spalva, skoniu ir kvapsniu veršieną.

JAGUARAS

Krūmuoti paupiai yra labiausiai mėgiamos jaguaro medžioklių vietos. Man pasakojo, kad į pietus nuo La Platos upės esą daug jaguarų paėzerėse, lėndrynuose: todėl atrodo, kad jaguaras yra reikalingas vandens, kur jis esti. Paprastas jaguaro grobis yra kapibara, arba vandens kiaulaitė, todėl žmonės čia pasakoja — kur esą kapibarų, ten esą ko bijoti jaguaro. Keliuoninkas Falkoner'is pasakoja, kad jaguarų apščiail esą La Platos žiočių pietų pusėje, ir jie ten minta žuvin. Paranos upės apylinkėse jaguarai sudrasko daug girios kirtėjų ir atėdavo naktį net į laivus. Kai potviniiai išvaro jaguarus nuo salų į sausumą, tad jie esti labai pikti ir pavojingi. Man pasakojo, kad prieš keletis metų didelis jaguaras atėjęs į bažnyčią Santa Fe miestelyj ir sudraskęs du kunigų, nuėjęs jiems rytą mišnių laikyt, ir trečias kunigas vos (Nukelta į 9 psl.)

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS

"Naujienose" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lituanistines knygas:

1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00
2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl. \$2.00
kietais viršeliais \$3.00

3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai \$7.50
4. Praeities pabiro, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 252 pusl., kieti viršeliai \$6.50

Čia suminėtas knygas pasisūsimė paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasūsite tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET

CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

Attention Motorists
All Types of Body and Fender Work and Repairs, Painting, etc. Open daily 9:00 — Sat. 12:00
1st Class Work and Low Prices
VOLKS GARAGE
Specializing in Volkswagen's
308 E. 22nd St., Chicago Heights, Ill.
Phone SK 4-5743
Please mention this ad.

VENETIAN BLIND LAUNDRY
24 HOUR SERVICE
Retaping Repainting
New Custom Made Blinds
World Building Maintenance Co.
854 Desplaines Av. Forest Park
Forest 6-0054 or AUSTIN 7-0974

CHICAGO SVARIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS DARZAS
BUČODARZAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

SAVE BY MAIL
Air Mail Postage Paid Both Ways
NOW Daily Interest Compounded Monthly
4 3/4%
Current Annual Rate Compounded Monthly and Paid Quarterly
Earn Interest on Interest Monthly
Savings Insured up to \$10,000 by Federal Savings & Loan Insurance Corp.
Funds received by the 10th eam from the 1st.
Air Mail Postage Paid Both Ways.
Located in the Heart of Los Angeles County

CONSTITUTION SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION
Main Office: 2288 So. Atlantic Blvd.
In Atlantic Square Monterey Park, Calif.
Dept. L.
Please open an account for \$.....
Enclosed is check (or M. O.)
 Trust Fund
 Individual Acc't.
Name.....
Address.....
City..... State.....

HELP STRENGTHEN AMERICA

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Samb! Sviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiaga siūsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

6 METAI NR. 2 (182)

AR GALIMAS KŪRYBINIS DIALOGAS?

Intymus minties kontaktas tarp ryškiai savito ir todėl savime skirtingo galvoje žmonių yra bendruomenės intelektualinio gyvumo laidas. Tokio gyvumo savo bendruomenėje visiškai pasigendame. Kiek joje apskritai yra minties gyvybės, tiek ji ateina iš šalies — iš mūsų studijų pasauliniuose šaltiniuose — ar grynai privačių pergyvenimų, kuriuose, ypač jaunosios kartos, gyvumo kaip tik dažnai ir pritrūksta.

Bet pačioje bendruomenėje dvasinės gyvybės šaltiniai — šito kūrybinio dialogo, intelektualinės įtampos — nėra. Kultūros kongreso pasakoje "mūsų kultūrinuose sluoksniuose susidariusi įtampa nėra toji dialoginė įtampa, kurios poveikyje atskiri individai ar atskiros ideologinės grupės pergyvena kūrybinį stimulą — vaisingą bei reikšmingą, išsivystantį į mokslinės kūrybos reikšmingus darbus, savo lygiu tampa visos tautos ar išsivijos kultūrinės kūrybos dalimi, nežiūrint jų autorių ideologinio ar grupinio priklausomumo ir nežiūrint už ką ir kaip tie darbai kalbėtų". (A. M. "Du 1962 metų momentai", *Margutis*, 1962 m. gruodžio mėn.).

Kodėl nėra kūrybiškos dialoginės įtampos? Ir ar ji galėtų būti?

Viena tokios įtampos nebuvimo priežastis yra beveik visuotinis atsisakymas reaguoti į intelektualinio pobūdžio išsivystymus. Pakritikavus konkrečių darbų planus ar jų rezultatus, — pavyzdžiui, pagarsėjusiojo Kultūros Kongreso, — visada atsiranda anonimių mikrobu, kurie įvairiuose "kultūrinių priekabių" skyriuose šią kritiką sumaišo su žeme, pačius kritikuotojus automatiškai apkalindami kaip tik tais trūkumais, kuriuos jie kritikuoja.

(Iškiliausias šios literatūros šedevras buvo prieš kurį laiką pasirodęs paskelbtas visuomenės žiniomis, kad Kultūros Kongreso literatūrinė programonė ir nereikėjo kviesiti eilės geriausiųjų mūsų rašytojų, kadangi jie... ir taip galėjo susitikti, gyvendami vienoje vietovėje ar būdami surišti giminytės ryšiais. Charakteringa, kad šitokie aiškiniimai tilpo kultūriname skyriuje, ir dar redaguojamame jau ir be to gausiai pripažinimais patepto poeto).

Jeigu apmokamieji laikraščiai apžvalgininkai dar bent konkrečius užsimojimus kritikuojančią medžiagą pikta akimi perskaito, tai to negalima pasakyti apie daugelį kitų apšviestųjų. Vėliausiam studentų suvažiavime vienas labiausiai girtųjų jaunųjų ateitininkų intelektualų pasiryžo sukurti straipsnį, kurio jis, deja, nebuvo skaitęs. Apšviestūnas surado išeitį, pasiklausęs ten pat buvusio autoriaus, apie ką straipsnyje rašyta, — ir, sužinojęs, atsisotojo ir pareiškė, jog rašomos "nesąmonės". Koksai gali būti intelektualinis dialogas, jei su kitų mintimis tesusipažįstama iš gandy?

Pasitaiko, tiesa, kad į asresnį intelektualinį išsivystymą reaguoja (tačiau ar iš esmės?) koksai sentimentalūs sadistas literatūros kritiko kailyje. Bet perversijų negalima laikyti "kūrybinio dialogo".

Trumpai tariant, trūksta intereso intelektualiniam dialogui. Jam dažnai trukdo įsitikinimas, kad, vieną tiesą saugiai įsisavinus, jokių kitų nereikia, ir jų skelbėjus pravartu apskritai ignoruoti, jų minčių visai nei ir neskaityti. Kai ką, gal būt, nuo intelektualinio dialogo sulaiko ir (dažnai reikalinga...) baimė viešai neparodyti giminytės kokiai nors heretiko nuomoni.

Kita, gilesnė ir sunkiau analizuojama intelektualinio dialogo nebuvimo priežastis — mūsų sąvokinis nekūrybiškumas. Kur bebūtų pasireiškęs kūrybinis lietuvių genijus — jis fikrai nerado vietos sąvokinėje egzistencijos analizėje ir teoriniame ryšių tarp jų objektų nustatyme. Ir lietuviškosios filosofijos originalumas pasibaigė ten, kur nustojo žydyti poetiškai jos elementas.

Vyresnės kartos sąvokinį kūrybiškumą nelaimingai slopino geresniųjų jos galvotojų beveik visuotinė tendencija jaunystėje užsigožti daugiau ar mažiau geležine doktrinos danga ir šitokiu apsauginiu šarvu gerokai prislopinti savo asmeninį jautrumą ir tiesiog iš žmogaus susidūrimo su savo egzistencija kylančią mintį. Bet tik tokia mintis — abstručiai atvira, nuoga, skausmingai asmeniškai — tegali būti žmogiškai reikšminga: atvertas kelias į kita žmogų. Ir dėl šios mūsų sąvokiniame galvoje įsiveisusios doktrininės tradicijos žmogiškai reikšmingos minties mes vis dar tebeturime ieškoti poezijoje.

Jaunesnėje kartoje intelek-

tualinio dialogo nėra iš dalies todėl, kad turima mažai kas pasakyti. Ši bėda kyla ne iš mažamokslškumo, bet iš subreadimo stokos ir iš tikėjimo trūkumo. (Nesu tikras, ar tai nėra vienas ir tas pats dalykas). Šis trūkumas reiškinis, tarp kitko, nepajėgumu susikaupti išsamiam kūrybiniam darbe. Jaunieji mūsų intelektualai ištirpsta tarp sausos profesionalizacijos ir impresionistinio žaidimo gyvumo žodžiu.

Bet intelektualinė kultūra savo aukščiausiam lygiu yra rašto kultūra. Ir ne bet kokio rašto, o asmeninių pasakojimų apie žmogaus būtį ir jos tikslus, bekompromisinių ir nuolat ištikimai tęsiamų.

Sunku būti optimistu dėl dialoginės įtampos galimybes mūsų dabartinėje visuomenėje. Kultūriniam dialogui reikia kūrybiškų žmonių: kūrybiškų, visų pirma, savosios būties ir jos supratimo atžvilgiu. Bet ne mažiau reikia ir doktrininės profilaktikos atsisakymo. Kol ši apsauga prieš galutinį nuširdumą valdys mūsų intelektualinio gyvenimo kategorijas, tol dialogas prasidės diplomatų filosofija ir baigsis satyrine agresija. Tai yra: būsimame, kur esame. Ir nesidžiaugsim tu.

V. K.

Dr. KAZYS GRINIUS

ATSIMINIMAI IR MINTYS

II tomas, 1962 m. Gražiais viršeliais. Kaina \$5.00.

Išleido Dr. Kazio Griniaus Komitetas. Knyga galima nusipirkti "Naujienose" už \$5.00, užsakant paštu reikia pridėti 25 centus pašto išlaidoms apmokėti. Taip pat galima įsigyti ir pirmąjį "Atsiminimų ir mintių" tomą (neįrašytą) už \$2.00.

NAUJIENOS

1739 So. Halsted Street — Chicago 8, Ill.

NAUMĖ LIŪNAITĖ

MIELI LIETUVIAI!

Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Aušė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėję, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąjį Čikagą ir viešime "Naujienose".

Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie taisyklas esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, gerosius Ardėnus, mūsų gimtinę — Zvirynę, tų laikų Lietuvą ir didingą "Trijų Rėžių šventės" apeigas.

Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisiųskite mums atsiminimus "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus.

Iki mielo pasimatymo,

NAUMĖ LIŪNAITĖ

JAU IŠEJO IŠ SPAUDOS

Juozo Liūdžiaus Raštai

Straipsniai, atsiminimai. 246 puslapiai, kaina \$3.00.

PETRONĖLĖS LIŪDŽIUVIENĖS

ATSIMINIMAI APIE JUOŽĄ LIŪDŽIŲ

88 puslapiai. Kaina \$1.00.

Abi knygas galima gauti "Naujienose" arba pasiuntus pinigų tokiu adresu:

"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL.

SKAITYKITE NAUJIENAS

6 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 19, 1963

KALAKUTO SAVAITGALIS

Jaunimo Centre dailės paroda, š. m. XI. 21 — 25, Kultūros Kongreso proga įvykusi, buvo neeilinė, anot K. Bradūno. Šią parodą apžiūrėjęs, nutariau, kad beveik nei vienas eksponatas Kultūros kongresui gėdos nepadarė. Man, kaip žiūrovui, tik neaišku, kodėl Menininkų Klubas šios parodos neglobojo.

Tapytojas J. Akstinas, miręs 1962, ir kiti freiburgiškiai eina skirtingais formos ieškojimo keliais. Iš jų daug ko dar galima laukti.

Taiklus spalvų ansamblis matyti tirsto aliejaus darbuose: P. Lapės — Nancy ir P. Kiaulėno — Trys sesutės.

A. Galdikas, K. V. Jonynas ir B. Murinas lengvais dažais (tempera ir akvarelė) gražiai vysto dvilypą kompoziciją (linijų ir spalvų). Subjektivityndami savo kūrybą, jie vengia perspektyvos.

Ar tik ne iš kubizmo bus paveldėtas paradoksiškas judesio vaizdavimas? — klausiu savęs, žiūrėdamas į V. Raulinaičio dirbtinį akmenį — šokėja judesyje. Natūralų judesio vaizdavimą gauname, dėdami pirštų atspaudus ant dokumentų. Čia kyla du klausimai: 1. Kiek Raulinaitis išsprendė judesio vaizdavimo problemą? ir 2. Kiek ši problema iš viso įmanoma spręsti? Jei šitoks bandymas nenu-sisekė, tai vis dėl to geriau heroiskai ieškoti ko nors nauja, negu stingti šablonejančiose vėžėse.

Tautodailės motyvai matyti freiburgiškio V. Igno ir Lietuvoje subrendusio L. Vilimo tapyboje.

Daug žada Amerikoje bresantanti dailininkų karta. Prie pagręjusio tapytojo K. Zapkaus rikiuojasi sėkminga naujos formos ieškotoja tapytoja ir skulptorė G. Zumbakienė.

A. Vaikšnoras ir J. Mielulis naudojami perspektyva ir kitomis klasicizmo priemonėmis, tačiau nekaskidniška kompozicija juodviem padeda nugalėti medžiagą ir sukurti meniškąjį išitumą.

E. Marčulionienė, A. Monėys, J. Pautienius, V. Vizgirda ir kiti čia nepaminėti dailininkai utolia siekia sveikai meno kūrybai reikalingo originalumo ir subjektyvumo.

II. Kultūros Konkrese XI. 22 prof. J. Puzinas moksliskai pavaizdavo kultūros reikalus. Prof. J. Grinius mėgino dinamiškai formuluoti nutautėjimo problemą ir bombarduoti parapijas bei parapiines mokyklas. Tačiau šitos "bombos" diskusijų nesukėlė, tad ir efektas jų nepavydėtinas. Prelegentas ragino daugiau domėtis drama, esą jau užtenka mums tų operų. Po šito samprotavimo vienas garbingas menininkas lyg ir demonstratyviai apleido kongreso patalpą. Man rodos, kad dramoms reikalai nėra be vilties. Prieš ketverius metus pradėjo vaidintis nauji daivos, tapybos ir skulptūros talentai. Ateina

J. VLKS.

V. MYKOLAČIUI - PUTINUI 70 METU

Pavergtoje Lietuvoje gyvenęs, jau Lietuvos nepriklausomybės metais savo dailės kūryba pasižymėjęs, buvęs kunigas, "Altorių šešėly" knygos autorius, gimė 1893 m. sausio 13 d., taigi susilaukė 70 metų amžiaus.

Ta proga čia dedame nežinomo autoriaus eilėraščių:

Tu užsivilk, teisėjau, savo juodą togą
Ir atsiskleisk įstatymus bei teises.
Iš savo aukštumos tu teisi žmogų,
O jojo nuodėmės bus didelės ir baisios.

Tasai žmogus — tai aš, kuris tau kalba,
Nors niekas manęs nei kaltino, nei skundė,
Kurių vieta širdis, o laikas — tik sekundė.

Yra, matai, tokių nusikaltimų,
Kurių tau niekas žemėj nepaliudys:
Jų būseną — kaip šilko palietimas,
O grauzia sąžinę, kaip plieno rūdys.

Yra tokių, kurie tau gerklę smaugia
Vidurnakty, kaip žmogžudžio ranka.
Yra tokių, kurie širdin jaugs,
Kaip pūvanti raupsuotojo liga.

Žinau, tu nubaudei bausme teisinga
Ir žmogžudį ir vagį, ir plėšiką.
Drėgnam rūšy be atgarsio jie dingo —
Nė jų vardo žemėj nebėliko.

Tu būk ir man teisingas ir rūstus,
Daugiau aš atleidimo nebenoriu.
Tulžim apkaito duona ir medus,
Širdis pabrinko šalto švino svoriu.

pats baisiausias blogis. Girnius ragina į politinio ir kultūrinio gyvenimo sudinaminimą, net į "barbarišką" veržlumą. Ateitis "barbarams" skirta. Tai šventa tiesa, anot istorijos mokslo. Girnius išpeikė biurokратиšką kultūros fondo sąvoką.

Dr. V. Vardys mano, kad studentas politinei veiklai neprieaugs, tačiau šventai privalo eiti politikon, kad geriau galėtų jai pasiruošti. Vardys sako, kad jaunimo įtaka galėtų pažadinti profesorų draugiją iš snaudulio.

Diskusijų metu Nagys pareiškė į vieną klausimą, kad jam patinka prof. J. Griniaus griežtas kritikos stilius, bet ne polemika su nekrologu apie dramaturgą A. Škėmą. Gaila, kad šio įdomaus simpoziumo pabaigos nesulaukęs, turėjau studentų Res Publiką apleisti.

Dr. V. Kavolio paskaita. Tą pat dieną prieš simpoziumą studentų suvažiavime įtemptai išklasiau Kavolio paskaitą — Meninio kurybingumo visuomeninės sąlygos. Tema sunki ne tik auditorijai, bet ir prelegentui. Kas nors užsirašyti iš jo labai įdomių minčių neįmanoma. Pagal mano klausą buvo nagrinėjamas ekonominio aktyvumo ir kitų

GARDAUS MAISTO SIUNTINIAI Į SSSR

pristatomi per 14—21 dienas
PILNAI GARANTUOTI

20 sv. cukraus	\$15.90
20 sv. miltų	\$15.75
20 sv. ryžių	\$18.00
10 sv. sviesto	\$23.50
20 sv. taukų	\$26.90
Siuntinys 122	\$33.20
10 sv. cukraus	
10 sv. miltų	
10 sv. ryžių	
10 sv. taukų	

"Pasveikinimas" "R" \$34.00

1 sv. degintos kavos
1 sv. cacao, 1 sv. šokolado,
2½ sv. virimui alyvos, 2½ sv. cukraus, 2½ sv. ryžių, 5 sv. rūkytų lašunukų, 2½ sv. rūkyto kumpio, 2½ sv. džiovintų vaisių.

Specialus šeiminiškams \$41.80

1 sv. degintos kavos,
10 sv. cukraus, 10 sv. miltų,
10 sv. ryžių, 5 sv. rūkytų lašunukų, 2½ sv. virimui alyvos, 2½ sv. rūkyto kumpio.

Prasyskite mūsų siuntinių sąrašo, kur yra didžiausias pasirinkimas siuntinių, kur kiekvienas gali pats išsirinkti jam tinkamiausią.

GRAMERCY
118 East 28th Street
New York 16, N. Y.
Tel. MU 9-0598

SIŪSK PINIGUS Į SSSR

TIK GRAMERCY DUODA JUMS

- Pilna garantija
- Mes turime Bankų ir Apraudos Departamento leidimą ir bondyti iki \$20,000.00.
- Geriausias pristatymas
- Niekio neatskaituojama. Maždaug 10—14 dienu.
- Išmokama pilnai.
- Pasirašytos kvitos

Tik mes vieni duodame pasirašytas gavėjo kvitas už visus persiuntimus.

Kursas: 9 rubliai už \$10.00
Už patarnavimą — iki \$35.00 — \$3.50. Virš \$35.00 — 10%.

Specializuojasi nuo 1947 m.

GRAMERCY
744 Broad Street, Suite 925
Newark, New Jersey

7 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JANUARY 19, 1963

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI